

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ

Bağlama

12.Sınıf

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ

BAĞLAMA

12. SINIF

DERS KİTABI

YAZARLAR

Ali Kazım AKDAĞ
Uğur Yalçın DERİN

DEVLET KİTAPLARI

BİRİNCİ BASKI

.....2013

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 5852
DERS KİTAPLARI DİZİSİ: 1610

13.?.Y.0002.4340

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin soru ve şekilleri
kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör	: Çetin TUNCER
Dil Uzmanı	: Ekrem ÖZNALBANT
Görsel Tasarım Uzmanları	: Füzûzan ŞİMŞEK Zeliha POYRAZ
Program Geliştirme Uzmanı	: Muharrem Hilmi AKBULUT
Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı	: İsmail GÜNDAY
Rehberlik Uzmanı	: Meral PARLAR

ISBN 978-975-11-3749-4

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 09.11.2012 gün ve 203 sayılı kararı
ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 03.04.2013 gün
ve 439650 sayılı onayı ile birinci defa adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkırarak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

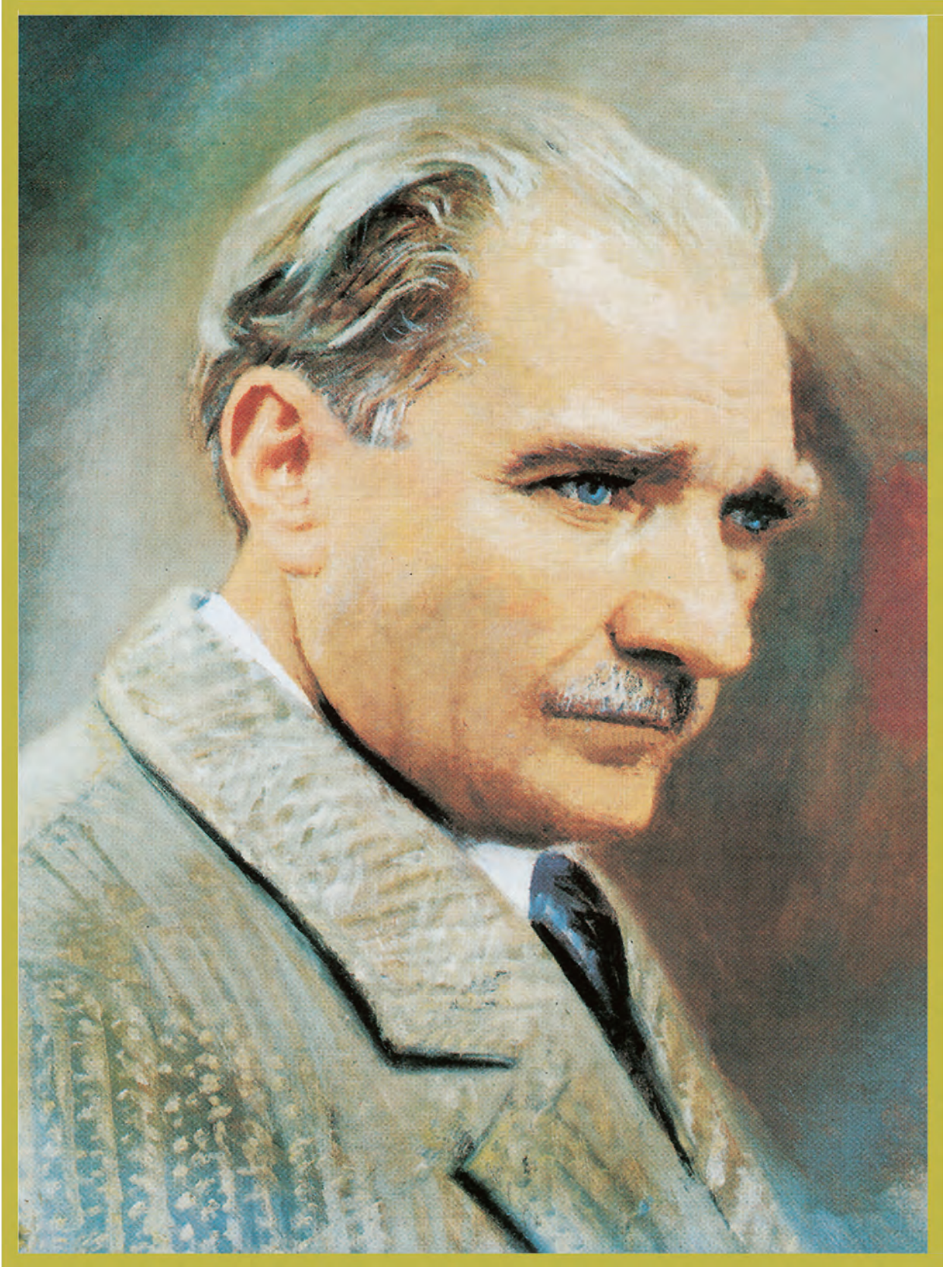
Mehmet Âkif ERSOY

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok nâmûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖĞRENME ALANI: TANIMLAMA, ÇÖZÜMLEME VE PERFORMANS

1. ÜNİTE

DİZİ, ETÜT VE POZİSYONLAR

Ayakların, Makamsal, Tonal Dizilerin Özellikleri, Bu Diziler Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar	4
Okuma Metni (Çetin Akdeniz)	8
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	9

2. ÜNİTE

ÇOK SESLİ NOTA YAZIM BİÇİMİNDE ÇÖZÜMLEME

Örgüsel ve Dokusal Çok Sesli Nota Yazım Biçiminde Düzenlenmiş Eserlerin Çözümlemesi.....	11
Okuma Metni (Erdal ERZİNCAN)	17
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	18

3. ÜNİTE

GRUPLA ÇOK SESLİ ESER İCRASI

Bağlama İçin Düzenlenmiş Çok Sesli Eserlerin Solo ve Grupça Seslendirilmesi.....	20
Okuma Metni (Erol Parlak Bağlama Beşlisi)	46
Okuma Metni (Bengi Bağlama Beşlisi)	88
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	89

ÖĞRENME ALANI: BAĞLAMA ÇALIM TEKNİKLERİ

1. ÜNİTE

İLERİ İCRA TEKNİKLERİNİN ESERLERDE UYGULANIŞI

1. Mızrap Tekniğinde Uygulanan İleri İcra Teknikleri	92
Okuma Metni (Okan Murat Öztürk)	97
Okuma Metni (Erol Parlak)	110
2. El Tekniğinde Uygulanan İleri İcra Tekniklerinin Bağlamada Uygulanışı	111
3. Öğrenilen İleri İcra Tekniklerinin Eserlerde Uygulanışı	116
Okuma Metni (Erkan Oğur)	144
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	145

2. ÜNİTE

MIZRAP TEKNİĞİ ESERLERİN EL TEKNİĞİNE UYARLANIŞI

Mızrap Tekniğine Özgü Çalış Biçimlerinin El Tekniğine Aktarımı, Teknik Farklılıklar ve Benzerlikler	147
Okuma Metni (Ahmet Gazi Ayhan)	151
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	152

3. ÜNİTE

EL TEKNİĞİ ESERLERİN MIZRAP TEKNİĞİNE UYARLANIŞI

El Tekniğine Özgü Çalış Biçimlerinin Mızrap Tekniğine Aktarımı, Teknik Farklılıklar ve Benzerlikler	154
Okuma Metni (Zekeriya Bozdağ)	156
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	157
Sözlük	161
Kaynakça	162

KİTABIMIZI TANIYALIM

Konu

Bu bölüm işlenecek konu adlarını gösterir.

Hazırlık

Bu bölüm, yeni bilgilerin öğrenilmesi amacıyla ön bilgilerin harekete geçirilmesini, konunun sezdirilmesini amaçlar.

Araştırılma

Okul dışı etkinlikler için sınıfa getirilecek araştırma ve materyalleri içerir. Bu bölüm, bir önceki derste öğretmen ve öğrenciler tarafından birlikte mutlaka incelenmelidir.

Tanımlama, Çözümleme-Uygulama

Dersin sorular ve etkinlikler aracılığıyla işlendiği, konuya yönelik öğrenilenlerin uygulandığı bölümdür.

Etkinlik

Sınıf içinde öğrencilerin konuya yönelik etkin katılımının sağlandığı bölümdür.

Bilgi Notu

Konuya ilişkin küçük bilgilerin verildiği bölümdür.

Dikkat

Yapılan çalışmaya yönelik dikkat edilmesi gereken noktaları belirtir.

Okuma Metni

Konuya veya etkinliğe yönelik okuma metinlerini belirtir.

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

Öğrencilerin, ünite ile ilgili öğrendiklerini çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı, doğru-yanlış, eşleştirmeli ve açık uçlu sorularla değerlendirilmelerine yönelik bölümdür.

Açıklama

Ürün Dosyası: Öğrencilerin, etkinlik ve yapmış olduğu araştırmalardan seçerek sakladığı ürünlerin yerleştirildiği dosyadır. Ayrıca öğretmenin süreç değerlendirmesinde kullanacağı bir materyaldir.

AYAKLAR, MAKAMSAL VE TONAL DİZİLERİN ÖZELLİKLERİ

Hazırlık Çalışmaları

2. Makamlar ve dizileri hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Araştırılma

- Flajole tekniğinin ne olduğunu, hangi çalgılarda ne şekilde uygulandığını ve notasyonda nasıl gösterildiğini araştırınız (1. etkinliğe yönelik.).

Tanımlama

Çözümleme

Uygulama

2. Etkinlik

- Aşağıda verilen iki sesli eserlerin çözümlemesini yaparak bağlamanızla seslendiriniz.

Bilgi Notu

Yörük kültüründe ve zeybek icrasında el tekniği çalış biçimleri önemli bir yere sahiptir.

Dikkat

- Dördüncü etkinlikte verilen alıştırmalar bağlama düzeni ile çalınacaktır.

Okuma Metni

Bengi Bağlama Üçlüsü

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki noktalı yerlere cümleyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun kelimeleri yazınız.

- Do majör diziye uygulanış bakımından en çok benzeyen makamdır.

- Ek : Öz Değerlendirme Formu:** Her konu sonunda öğrencinin kendisini değerlendirmesi için konulmuştur.
- Ek : Öğrenci Gözlem Formu:** Yapılan etkinliklerde her bir öğrencinin öğretmen tarafından değerlendirilmesi için konulmuştur.
- Ek : Akran Değerlendirme Formu:** İlgili bölümlerde öğrencinin arkadaşlarını değerlendirmesi için konulmuştur.
- Ek : Tutum Ölçeği:** Bağlama programı ile ilgili tutumları ölçmek için hazırlanmıştır.

Öğrenme Marşı

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME
VE
PERFORMANS

1. Ünite

DİZİ ETÜT VE POZİSYONLAR

Ayaklar, Makamsal, Tonal Dizilerin Özellikleri,
Bu Diziler Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar

AYAKLARIN, MAKAMSAL, TONAL DİZİLERİN ÖZELLİKLERİ, BU DİZİLER ARASINDAKİ BENZERLİK VE FARKLILIKLAR

Hazırlık Çalışmaları

1. Halk müziğinde kullanılan ayaklar ve ayak dizileriyle ilgili bildiklerinizi söyleyiniz.
2. Makamlar ve dizileri hakkında neler söyleyebilirsiniz?
3. Tonal dizilerin özellikleri hakkında bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
4. Ayaklar ve makamlar arasında nasıl bir benzerlik veya farklılık olduğunu düşünüyorsunuz.
5. Size göre tonal diziler ile ayak ve makam dizileri arasında teoride veya pratikte ortak noktalar var mıdır? Varsa neler olduğunu arkadaşlarınızla tartışınız.

Araştırma

- Halk müziğinde ayak kavramının ne anlama geldiği ve ayak adı altında kullanılan dizilerin neler olduğunu araştırınız (1 ve 2. etkinliğe yönelik).
- Müzikte makamın ne anlama geldiğini, makam dizileri ve özelliklerinin neler olduğunu araştırınız (3 ve 4. etkinliğe yönelik).
- Müzikte kullanılan tonalite kavramının ne anlama geldiğini ve kullanılan tonal dizilerin neler olduğunu araştırınız (5 ve 6. etkinliğe yönelik).
- Ayak adı ile temsil edilen dizilerin, makam dizilerin ve tonal dizilerin benzer yönlerinin neler olduğunu araştırınız (7. etkinliğe yönelik).

Tanımlama - Çözümleme - Uygulama

1. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgileri göz önünde bulundurarak halk müziğinde ayak kavramının ne anlama geldiğini 5. sayfadaki boşluğa yazınız.

AYAK:

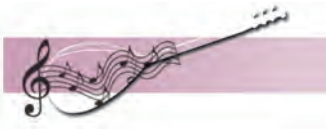
.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

- Araştırmalarınız sonucunda bulduğunuz halk müziği dizilerinin (ayak) isimlerini ve aldıkları ses değiştirici işaretleri hazırlanan dizelere yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik

- Yaptığınız araştırmalara göre müzikte makam kavramının ne anlama geldiğini aşağıdaki ayrılan bölüme yazınız.

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

- Yaptığınız araştırmalara göre basit makamların isimlerini ve dizilerini aşağıdaki dizelere yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

- Yaptığınız araştırmaları göz önünde bulundurarak müzikte ton kavramının ne anlama geldiğini aşağıdaki ayrılan bölüme yazınız.

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik

- Yaptığınız araştırmaları göz önünde bulundurarak aşağıda hazırlanan dizelere majör ve minör dizi kalıplarından örnekler yazınız.

7. Etkinlik

- Yaptığınız araştırmalardan edindiğiniz bilgilere göre ayak, makam ve tonal dizilerden karar sesi ve donanımı aynı olanları aşağıdaki tabloya yazınız.

Makam İsmi	Ayak İsmi	Ton İsmi

Okuma Metni

Çetin AKDENİZ

1967 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Aslen Ordu Perşembe'dir. Ülkemizin önde gelen bağlama yapımcılarından Ragıp Akdeniz'in oğlu olan Çetin Akdeniz küçük yaşlarda bağlama çalmaya başladı.

İlkokuldan sonra girdiği İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuarı Çalgı Eğitimi Bölümünde ortaokul, lise ve üniversite eğitimini tamamladıktan sonra yine İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsünde "Ordu Türküleri Üzerine Analiz Çalışması" isimli teziyle 1995 yılında yüksek lisans bölümünden mezun oldu.

1991-1993 yılları arasında TRT İstanbul Radyosunda bağlama sanatçısı olarak görev aldı.

1985 yılından itibaren, başta halk müziği olmak üzere farklı tarzlarda çok sayıda albüme bağlamasıyla eşlik etti. Sanatçı bağlamayı genç kuşaklara sevdirmek ve uluslararası müzik sek-

törüne tanıtmak amacıyla stüdyo ve televizyon çalışmalarının yanı sıra, yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda konser verdi ve çeşitli projeler içerisinde yer aldı.

Sanatçının "Enstrumantal Folk Müzik" ve "Anadolu'dan Ezgiler" isimli iki adet enstrumantal albümü bulunmaktadır.

Çetin Akdeniz bağlamada icrasındaki başarısı ve ustalığı ile kendine has bir tarz oluşturmayı

başarabilmiş ender bağlama sanatçılarımızdandır. Kendinden sonraki birçok müzisyeni etkilemiş ve bağlamada önemli bir ekol olarak kabul görmüştür. Çalış tekniği ve performansı ile etkileyici bir müzik üslubuna sahip olan Akdeniz, genç kuşak müzisyenler için önemli bir örnek olarak sanatını devam ettirmektedir.

(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki noktalı yerlere ifadeyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun kelimeleri yazınız.

1. Do majör diziye uygulanış bakımından en çok benzeyen makamdır.
2. Hicaz makamına uygulanış bakımından en çok benzeyen halk müziği dizisi dır.

B. Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplandırınız.

1. Makam ile ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisi doğrudur?
A) Makamı belirleyen unsur, dizinin aldığı ses değiştirici işaretlerdir.
B) Makam ismini her zaman başlangıç perdesinden alır.
C) Makam, seyir, durak, ses değiştirici işaret ve karar sesinin doğru uygulanması ile oluşan bir bütündür.
D) Bir makamın güçlü sesi, makamın oluşumunda ve isimlendirilmesinde önemli bir unsur değildir.
E) En çok kullanılan makam hicaz makamıdır.
2. Aşağıdaki dizilerden hangilerinin karar sesleri aynıdır?
A) Kerem - Rast
B) Hicaz – Fa majör
C) Nikriz – Garip
D) Nihavent – Sol minör
E) Hüseyini – Segâh

C. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Makamın oluşumunda etkili olan unsurlar nelerdir?
2. Halk müziğinde kullanılan dizilerin isimlendirilmesi nasıl yapılmaktadır?
3. Tonal makamsal ve ayak dizilerinde benzer olanların ses değiştirici işaretleri ve karar sesleri aynı olmasına rağmen üretilen eserlerin benzerlik **göstermemesinin** sebebi nedir?

2. Ünite

ÇOK SESLİ NOTA YAZIM BİÇİMİNDE ÇÖZÜMLEME

Örgüsel ve Dokusal Çok Sesli Nota Yazım Biçiminde
Düzenlenmiş Eserlerin Çözümlemesi

ÖRGÜSEL VE DOKUSAL ÇOK SESLİ NOTA YAZIM BİÇİMİNDE DÜZENLENMİŞ ESERLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Hazırlık Çalışması

- Halk müziğinde yapılan çok sesli müzik çalışmalar ile ilgili konser etkinliklerine katılarak deneyimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırılma

- Kaç çeşit çok sesli nota yazım biçimi olduğunu araştırınız (1. etkinliğe yönelik).
- Çok sesli yazım biçimleri ile yazılmış bir notanın nasıl okunması ve çözülmesi gerektiğini araştırınız (2. etkinliğe yönelik).

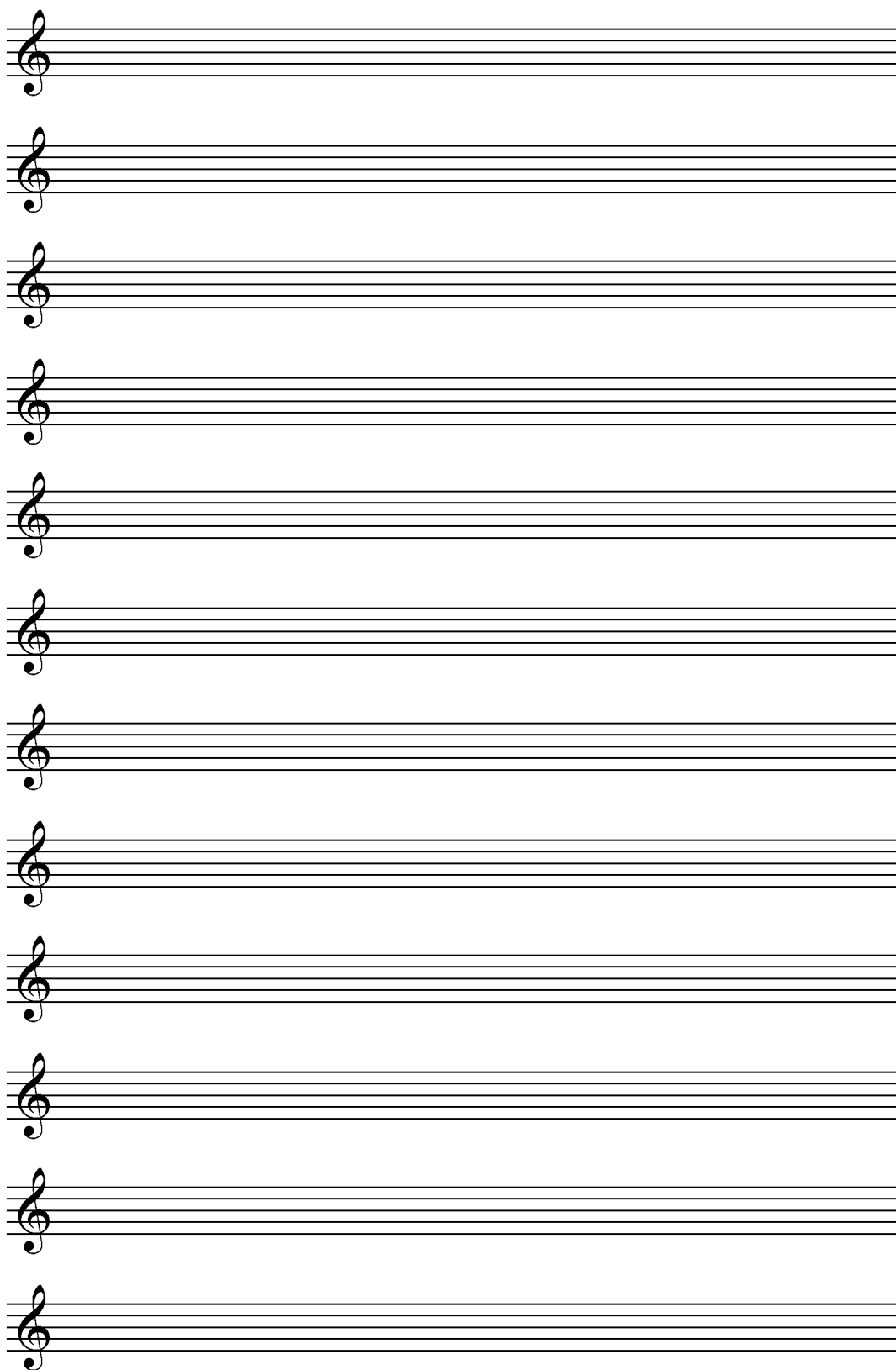

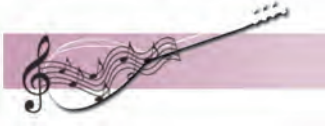
Tanımlama - Çözümleme - Uygulama

1. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgileri göz önünde bulundurarak çalgı müziğinde kullanılan çok sesli nota yazım biçimlerine ait örnek bir müzik cümlesini 12. sayfadaki dizelere yazınız.

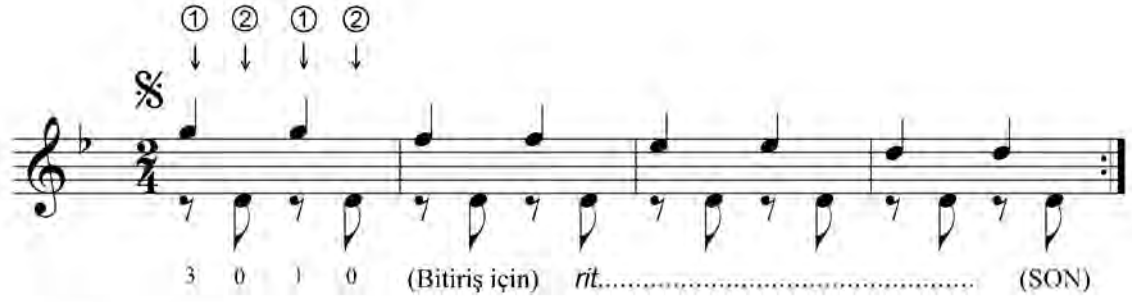
2. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgilere göre aşağıda verilen eserleri çözümleyip çalgınızla seslendiriniz.

1. Alıştırma

♩ = 80

Ali Kazım AKDAĞ

2. Alıştırma

Ali Kazım AKDAĞ

3. Alıştırma

q . =90

1.

2.

4

8

12

16

20

24

28

4. Alıştırma

q =80

↓ V

Ali Kazım AKDAĞ

0 0 0 0 1

0 0 0 0 1

Erdal ERZİNCAN

1971 yılında Erzurum'da doğdu. Küçük yaşlardan itibaren yaşadığı bölgenin folklorunu gözlemlemeye başladı ve bağlama ile de o yaşlarda tanıştı.

1985 yılında Arif Sağ Müzik Kursu'nda dersler almaya başladı

1989 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümüne girdi ve aynı süreçte; "Tezenesiz Bağlama Çalma Tekniği (Şelpe)" ile ilgili araştırmalar yaptı.

Üniversitedeki bitirme tezini ise; "Parmak Vurma Tekniğinin Bağlamadaki Uygulanışı ve Notasyonu" konu başlığıyla sundu. 1995 yılında Arif Sağ ve Erol Parlak ile birlikte bağlama üçlüsü oluşturarak dünyanın çeşitli yerlerinde konserler verdi. 1996 yılında Alman Cumhurbaşkanı Roman Herzog himayesinde Köln Filarmoni Orkestrası eşliğinde Köln, Berlin ve Strazburg flarmoni salonlarında verilen konserler bunlardan bazılarıdır. Aynı dönemde Erol Parlak'la ikili olarak Türkiye'nin çeşitli yerlerinde, "Mızraplı Sazlar Festivali" kapsamında Hollanda ve Belçika'da sahne aldı.

2004 yılında Viyana'da; Cumhurbaşkanı Heinz Fischer'in desteğiyle, Wiener Konzerthaus'ta, Russell McGregor yönetimindeki Ambassade Senfoni Orkestrasıyla birlikte bir konser verdi. "Classic Cem" adıyla gerçekleştirilen bu konser ayrıca Hollanda'da iki farklı orkestrayla sahnelendi.

İran'lı kemança sanatçısı Kayhan Kalhor'la

hazırladığı enstrümantal albüm, ECM Records tarafından "The Wind" adıyla yurt dışında ve Türkiye'de yayımlandı. Kayhan Kalhor'la birlikte Türkiye ve Avrupa'nın yanında, World Music Institute tarafından organize edilen turne kapsamında Amerika ve Kanada'da konserler verdi. 2004 yılında öğrencilerinden oluşan yirmi beş kişilik 'Bağlama Orkestrası' kurarak yurt içinde konserler verdi. Sanatçı yaptığı çalışmalar ve edindiği birikimleri paylaşmak üzere Yıldız Teknik Üniversitesinde Öğretim Görevlisi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Çok sayıda sanatçının albümünde müzik yönetmeni ve icracı olarak yer alan Erzincan'ın 1994 yılında hazırladığı "Töre" isimli ilk solo albümünden sonra; "Garip", "Gurbet Yollarında", "Anadolu" (Enstrümantal), "Al Mendil", "Kervan", "Giriftar" (Enstrümantal) isimli albümleri yayımlanmıştır.

Erdal Erzincan kendine has çalış üslubu ve çalış ustalığıyla birçok sanatçıyı etkilemiş yeni kuşak birçok müzisyen tarafından ekol olarak benimsenmiştir. Bağlama çalgı repertuarına kazandırdığı çok sayıda eser ve bağlama çalım tekniklerine kazandırdığı yenilikler ile çağın en önemli bağlama ustalarından biri olmayı başarmıştır.

Geçmişten gelen büyük sanat mirasını ustalığıyla birleştiren sanatçı, kendi adını taşıyan müzik okulunda çok sayıda genç müzisyene ışık tutarak sanatında başarılı ve bilinçli nesillerin yetişmesine olanak sunmaktadır. Yaptığı çalışmalar ve sanat hayatıyla genç kuşaklara örnek olan sanatçı, genç yaşta yakaladığı bu başarılı çizgiyi yaptığı önemli çalışmalarla devam ettirmektedir.

(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplandırınız.

1. Aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?
 - A) Çok sesli düzenlemeler sadece insan sesi için yapılır.
 - B) Bağlama tek sesli icra yapılabilen bir çalgıdır.
 - C) Çok sesli müzik yapacak bir müzik grubunda en az beş kişi olmalıdır.
 - D) Çok sesli müzik çalışmaları halk müziğinde son yıllarda yapılmaya başlamıştır.
 - E) Çok sesli müzik çalışmaları halk müziğinde uzun yıllar boyunca yapılagelmiştir.
2. Aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?
 - A) Çok sesli müzik bir yaklaşım meselesidir, her müzik türüne uygulanabilir.
 - B) Cumhuriyetimizin kuruluşundan bugüne çok sayıda sanatçı çok sesli halk müziği çalışmaları yapmıştır.
 - C) Çok sesli halk müziği çalışmaları yapan sanatçılar arasında Türk beşlerini sayabiliriz.
 - D) Her tür çalgı topluluğu ile çok sesli müzik çalışması yapmak mümkündür.
 - E) Her tür çalgı topluluğu ile çok sesli müzik çalışması yapmak mümkün değildir.

B. Aşağıdaki soruyu cevaplandırınız.

3. Çok sesli eser çözümlemesi yaparken nelere dikkat etmek gerekir?

3. Ünite

GRUPLA ÇOK SESLİ ESER İCRASI

Bağlama İçin Düzenlenmiş Çok Sesli Eserlerin
Solo ve Grupça Seslendirilmesi

BAĞLAMA İÇİN DÜZENLENMİŞ ÇOK SESLİ ESERLERİN SOLO VE GRUPÇA SESLENDİRİLMESİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Bağlamada çok sesli icra çalışmaları ve eser üretimi yapan sanatçı ve gruplar hakkında bilgi toplayınız. Ulaştığınız bilgileri yazılı doküman hâline dönüştürerek sınıf panosunda sergileyiniz.
2. Bağlamada çok sesli eser icrası yapan sanatçıları ve bağlama topluluklarını izleyebileceğiniz konser etkinliklerine katılarak izlenimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Bağlamada çok sesli icra çalışmaları ve eser üretimi yapan sanatçı ve toplulukların görüntü ve ses kayıtlarını edinerek yapılan çalışmaları dinleyiniz.
4. Bağlamada çok sesli eser icrası yapan bağlama topluluklarını izleyebileceğiniz konser etkinliklerine katılınız. Topluluk üyelerinin çok sesli eser icra ederken sahne üzerindeki tutum ve davranışlarını gözlemleyiniz. Gözlem sonuçlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırılma

- Bağlamada çok sesli icra çalışmaları ve eser üretimi yapan sanatçı ve toplulukları araştırınız (1.etkinliğe yönelik).

Tanımlama - Çözümleme - Uygulama

1. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgilere göre bağlamada çok sesli icra çalışmaları ve eser üretimi yapan sanatçı ve toplulukların isimlerini 21. sayfadaki ayrılan bölüme yazınız.

SANATÇILAR

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TOPLULUKLAR

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

- Bu etkinlikte verilen “Kaytağı, Özlem, Gülüş, Ötme Bülbul ve Sultan-ı Yegah Oyun Havası” isimli eserlerin çözümlemesini yaparak bağlamanızla seslendiriniz.

1. Alıştırma

Kaytağı

Yöre : Azerbaycan
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

9 . = 90

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

7

↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ③ ↓ ② ↓ ① ↑ ↓ ↓ ↑

(SON) 5 4 4

② ↓ ③ ↓ ① ↑ ③ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

(SON) 4 5 4 0 0

10

③ ↓ ② ↓ ① ↑ ↓ ↓ ↑

0 1 3

↓ ↓ ↓ ↓ ↑ V

0 1 3 4 0 1 0 0 0 1 1 3

13

↓ ↓ ↓ ↓ ↓

②

0 4

↓ V ↓

16

19

21

23

↓ V ↓

②

①
②
③

①
③
②

①
③
②

2 5 1

3 0 1

26

①
③
②

①
③
②

4 5 4

1 0 1

1 3 1

29

③
①
②

3 0 1

2 0 1

0 0

32

↓ V ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ③ ↓ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

① ③ ② ① ③ ②

2 5 | 3 0 |

34

↓ V ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓

① ③ ②

1 0 |

36

↓ V ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ③ ↓

③ ① ②

3 0 | 2 0 |

9 .
=150

3

5

7

9

11

0 3 | 3 5 1 3 | 5 1 3 0

13

0 3 0 1 0 0 0 0 0

15

0 5 5 0

17

0 1 0 0 0 0 0 1 0 0 3 1 0 4 2

19

0 3 1 3 1 3 1 2 1 3 1 3 1

21

3 1 0 1 0

23

1 0 4 3 0 1 0 0 0 ② ① ②

25

0 5 5 0 5 5 0

27

0 3 0 1 0 0 0 0 1 0

29

0 5 5 0 3 1 3

31

3 1 3 0 1 0 0 0 0 0

D.C.

D.C.

2. Alıştırma

Özlem

Erdal TUĞCULAR

e =240

③ ② ① ② ③ ② ① ② ③ ③ ② ① ② ③ ② ① ② ③

↓ ↓ ↑ ↑ ↓ ↓ ↑ ↑ ↓ ↓ ↑ ↑ ↓ ↓ ↑ ↑ ↑

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

0 1 0 0

0 0

③ ② ① ② ③ ② ① ② ③

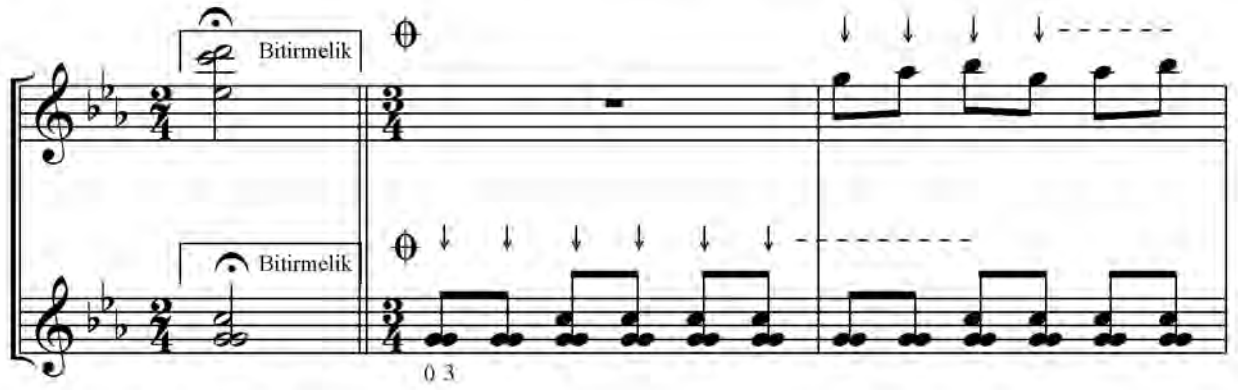
① ③ ② ① ③ ②

↓ ↓ ↑ ↑ ↓ ↓ ↑ ↑ ③ ②

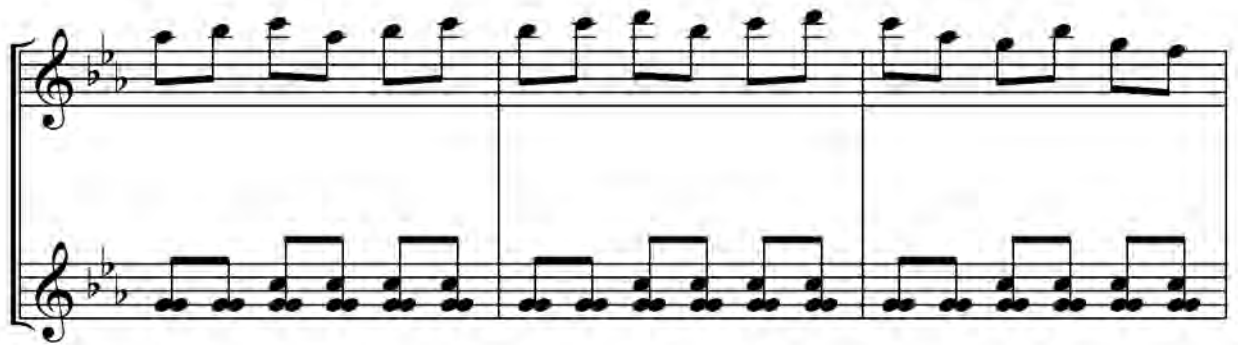
3 1 4 3 4 1

First system of a musical score in 2/4 time, key of B-flat major. It features two staves. The upper staff has a treble clef and contains a first ending (1.) with a slur over two measures and a second ending (2.) with a slur over two measures. Above the first ending, there are three downward arrows and one upward arrow. The lower staff has a treble clef and contains a first ending (1.) with a slur over four measures and a second ending (2.) with a slur over four measures. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

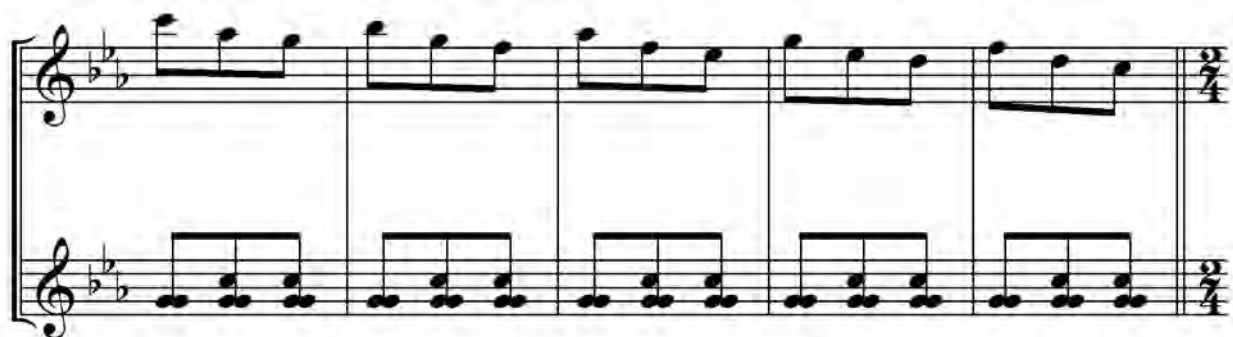
Second system of the musical score in 2/4 time, key of B-flat major. It features two staves. The upper staff has a treble clef and contains a first ending (1.) with a slur over two measures and a second ending (2.) with a slur over two measures. Above the first ending, there are three downward arrows and one upward arrow. The lower staff has a treble clef and contains a first ending (1.) with a slur over four measures and a second ending (2.) with a slur over four measures. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

Third system of the musical score in 2/4 time, key of B-flat major. It features two staves. The upper staff has a treble clef and contains a first ending (1.) with a slur over two measures and a second ending (2.) with a slur over two measures. Above the first ending, there are three downward arrows and one upward arrow. The lower staff has a treble clef and contains a first ending (1.) with a slur over four measures and a second ending (2.) with a slur over four measures. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

Fourth system of the musical score in 2/4 time, key of B-flat major. It features two staves. The upper staff has a treble clef and contains a first ending (1.) with a slur over two measures and a second ending (2.) with a slur over two measures. Above the first ending, there are three downward arrows and one upward arrow. The lower staff has a treble clef and contains a first ending (1.) with a slur over four measures and a second ending (2.) with a slur over four measures. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

Gülüş

q = 60

Ali Kazım AKDAĞ

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

The musical score for "The Rose Tree" is presented in two systems. The first system contains the first two measures of the melody and the first measure of the bass line. The second system contains the next three measures. The melody is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The bass line is written in treble clef with a key signature of one flat. The melody features a repeat sign after the second measure. Above the second measure of the melody, there is a circled number 2 and three arrows pointing down, up, and down, indicating a specific fingering or bowing technique. The bass line features a repeat sign after the first measure. Below the first measure of the bass line, there is a circled number 4 and the numbers 1 and 3, indicating a specific fingering technique.

8

Musical score for 'The Rose Tree' in G major, 2/4 time. The score consists of two staves. The melody is written on the top staff, and the accompaniment is written on the bottom staff. The melody begins with a quarter rest, followed by a quarter note G4, an eighth note A4, and a quarter note B4. The accompaniment begins with a quarter rest, followed by a quarter note G4, an eighth note A4, and a quarter note B4. The melody continues with a quarter note C5, an eighth note B4, and a quarter note A4. The accompaniment continues with a quarter note C5, an eighth note B4, and a quarter note A4. The melody concludes with a quarter note G4, an eighth note F#4, and a quarter note E4. The accompaniment concludes with a quarter note G4, an eighth note F#4, and a quarter note E4.

12

Musical score for 'The Rose Tree' in G major, 2/4 time. The score consists of two staves. The melody is written in the treble clef, and the accompaniment is in the bass clef. The key signature has one sharp (F#). The melody begins with a quarter rest, followed by a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the first measure. The second measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the second measure. The third measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the third measure. The fourth measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the fourth measure. The fifth measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the fifth measure. The sixth measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the sixth measure. The seventh measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the seventh measure. The eighth measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the eighth measure. The ninth measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the ninth measure. The tenth measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the tenth measure. The eleventh measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the eleventh measure. The twelfth measure of the melody is a quarter note G, an eighth note A, and a quarter note B. The accompaniment consists of a single chord (G major) in the twelfth measure.

16

22

4 1 3 2 5 1

28

34

38

42

46

rit.....

50

0 1 0 0

③ ① ②

2/5 1

4. Alıştırma

Ötme Bülbul

Yöre : Sivas

Düzenleyen : Yavuz TOP

q = 110

Bağlama Düzeni

Bağlama Düzeni

↓ ∇ ↓ ↓ ↓ ∇ ↓ ③ ① ↑ ↑ ③ ① ②③②

0 4 1 0 1 5 2 5 1

0 0 1 0 4 2 4

① ↓ ∇ ↑ ↑ ↓ ^ ② ↓ ^ ↑

1 2 2 0 5 0 2 1 0 5 0 1

5 0 5 0

② ↓ ∇ ↑ ↑ ↓ ^ ↑ ↓ ∇ ↑ ↑ ↓ ^ ↑ ①②③② ↓ ∇ ↑ ^ ↓ ^ ↑ ②

1 2 1 0 0 4 4 0 2 5 5

② ① ② ③ ③ ① ①
 ↓ V ↑ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↑ ↓ ↑ %

4 1 1 0 0 1 1 0 (SON)

(SON)

① ③ ↓ ^ ↓ ^ ↓ ↓

2 | 4 5 5 0 0

2 5 0 1 3 2

(SON)

③

4 2 1 0

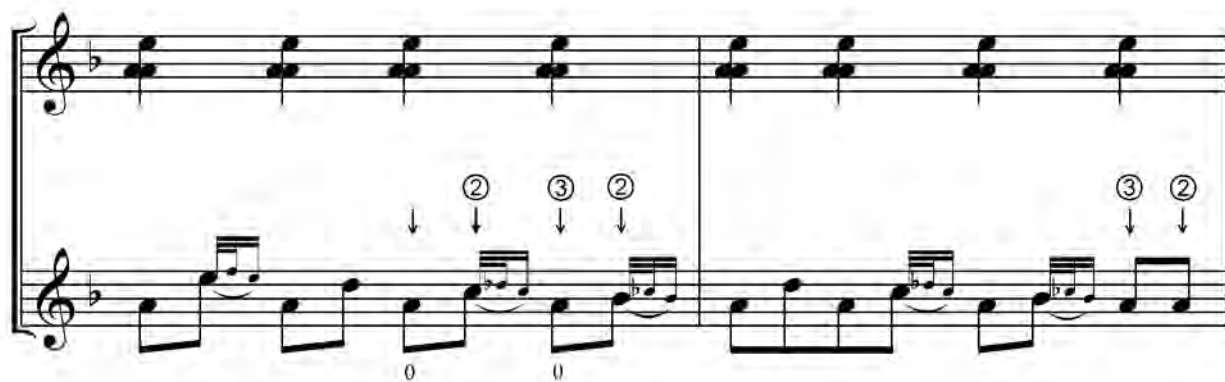
♩ = 60

First system of musical notation. The top staff contains a series of chords. The bottom staff contains a sequence of notes with fingerings: 0, 1, 3, 0, 0, 0, 0, 0. Arrows indicate fingerings: ③ and ① for the first two notes, and downward arrows for the others.

Second system of musical notation. The top staff contains a series of chords. The bottom staff contains a sequence of notes with fingerings: 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0. An arrow indicates a fingering: ② for the 10th note.

Third system of musical notation. The top staff contains a series of chords. The bottom staff contains a sequence of notes with fingerings: 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0. Arrows indicate fingerings: ②, ③, ②, ③, ② for the 4th through 9th notes.

Fourth system of musical notation. The top staff contains a series of chords. The bottom staff contains a sequence of notes with fingerings: 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0. Arrows indicate fingerings: ①, ③, ② for the 7th, 8th, and 9th notes. There are also upward arrows for the 6th, 7th, and 8th notes.

First system of musical notation. The top staff features a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. It contains several measures with notes, trills (tr), and fingerings (0, 4, 2, 2, 0, 1, 0). A circled '2' is placed above a note in the second measure. The bottom staff is a bass clef accompaniment.

Second system of musical notation. The top staff continues with a treble clef, one flat key signature, and 2/4 time signature. It includes a series of sixteenth-note runs and trills. The bottom staff is a bass clef accompaniment. The system concludes with a double bar line and a C-clef (alto clef) for the right hand, with fingerings 2, 5, 0 and 1, 5, 0.

Third system of musical notation. The top staff continues with a treble clef, one flat key signature, and 2/4 time signature. It features notes, trills, and fingerings (0, 1, 0). The bottom staff is a bass clef accompaniment.

Fourth system of musical notation. The top staff continues with a treble clef, one flat key signature, and 2/4 time signature. It includes notes, trills, and fingerings (1, 0, 1, 0). The system ends with a double bar line and the instruction "D.C." (Da Capo). The bottom staff is a bass clef accompaniment.

5. Aıştırma

Sultan-ı Yegah Oyun Havası

9 = 120

Kaynak : Sadi IŞILAY
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

3 4 1 1 0

4 3 0 1 0 0 1 3 4

0 1 2 3 1 3 2 1 2 3 2 1 4 3 0 0 1 3 4 1 2 2 1 3 4 3 1 0 1

12

③ ↓ ① ↓ ↑

0 4 3 1 2 4

0 2 0 1

4 0 1

0 0 1 0

14

② ↓ ↑ ↓ ↑

1 2 3 4 0 0 1 4 0 1 2

0 2 1

16

0 1 0

18

① ↓ ↑ ↓ ② ↓ ↑ ↓ ↓ ↑ ↓ ↓ ↑ ↓

2 1 3 3 4 3 2 1

1 2 4 0 1 3 1 4 1 4

3

20

4 3 4 2 1 3 2 1 2

22

3 1 3 2 1 2 1 1 0 1

24

0 1 2 1 0 0 4 3 1 2 1 0

26

2 3 5 1 2 0 1 2 0

28

30

X işareti; tellere basmadan sadece dokunarak mızrap ile tellere yapılan darp sesini temsil eder. Uygulanışında nota sesi duyulmaz sadece tellere yapılan darp sesi duyulur.

Erol Parlak Bağlama Beşlisi

2000 yılında Erol Parlak tarafından kurulan grupta yer alan icracılar; Erol Parlak, Ali Kazım Akdağ, Eren Demir, Doğan Yıldırım ve Güven Türkmen'dir. Erol Parlak'ın müzik okulunda yetişen ve müzik ekolünün öğreticiliğini yapan öğrencileri ile kurduğu grup, alanında önemli başarılarla imza atmıştır.

Dünyada yükselmekte olan sanatsal halk müziği gelişimine bağlı olarak enstrümantal müzik yapan grup, temelde başka hiçbir enstrumana yaslanmadan, bağlamanın kültürel birikimi ve bütünlüğüne bağlı olarak bağlamaya ait her tekniği ve nüansı bünyesinde barındırmaya önem vermektedir. Anlayış olarak ; özden ve genelden kopmadan geçmişin ve bugünün birikimine bağlı kalan deneysel bir çalışma düşüncesine sahiptir. Genel olarak doğaçlama karakterli akustik performansın tercih edildiği ve amaçtan ziyade özü beslemeye yönelik çok sesli duyumu içine alan bir saund anlayışı hakimdir.

Grup repertuvarları, Anadolu müziği üzerine kurulu, anonim ve kişisel üretimlerden oluşan;

deyişlerden semahlara, türkülerden halaylara, zeybeklere ve oyun ezgilerine kadar uzanan çeşitli eserlerden meydana gelmektedir. Bunun yanı sıra kültürlerin yakınlaşması ve yeni açılımlara ulaşma amacı ile Batı klasiklerinden WA Mozart'ın 'Alla Turca' (Türk Marşı) adlı eserini yorumlamışlardır. Bağlama beşlisi bu anlamda çeşitli denemelerin yapılmaya çalışıldığı ülkemizde, gerek icra kapasitesi gerekse performansı ile konusunun ilk ve tek örneğidir.

Bağlama ailesinden çalgıların kullanılış biçimi, orkestrasyonu ve enstrümantal çalgı müziği icra biçimi ile pek çok alanda yenilikler yapan grup, çalışmalarını 'Eşik' isimli enstrümantal bir albümle yayımlamıştır. Ulusal ve uluslararası çok sayıda konser, workshop ve etkinlik projesinde yer alan bağlama beşlisi, bağlama çalgı müziğimizi ve kültürümüzü uluslar arası sahnelerde başarıyla temsil etmiştir.

(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

3. Etkinlik

- Bu etkinlikte verilen "Sultan-ı Yegâh Oyun Havası, Kız Gülbeden, Elmaların Yongası ve Ötme Bülbül " isimli eserlerin çözümlemesini yapınız. Her partiyi bağlamanızla ayrı ayrı seslendirdikten sonra grupça seslendiriniz.

1. Alıştırma

9 = 120

Sultan-ı Yegâh Oyun Havası

Müzik : Sadi IŞILAY'dan alınmıştır
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

Bozuk Düzen

Bas Bağlama

7

4 3 1 0 1

0 0 1 3 4

③ ② ①

9

0 1 2 3 1 3 2 1 2 3 2 1 4 3

0 0 1 3 4 1 2

2 1 3 4 3 1 0 1

③ ① ②

① ③ ②

4 1 3

0 0

12

③ ①

0 4 3 1 2 4

① ③

2 0 1 4 0 1

0 1 0 0

14

②

1 2 3 4 0 0 1 4 0 1 2 0 2 1

16

0 1 0

18

① ② ③ ①

① ②

0

20

4 3 4 2 1 3 2 1 2

3 3 3 3 3 3 3 3

①

3 0

22

3 1 3 2 1 2 1 1 1 0 1 4 3 3 1 3 1 1 0 0

① ③ ②

3 3 3 3 3 3 3 3

②

1 3

②

1 3

3 3 3 3

24

26

28

28

29

30

30

31

2. Aıştırma

Kız Gülbeden

Yöre : Azərbaycan
Düzenleyen : Üfuk ELİK

çögür
Alt tel: la
Orta tel: re
Üst tel: sol

şelpe
Alt tel: la
Orta tel: re
Üst tel: mi

bamlı bağlama
Alt tel: la
Orta tel: re
Üst tel: mi

divan
Alt tel: la
Orta tel: la
Üst tel: sol

9 .
= 100

①
②
③

↓ ↑ ↓ ↑ ↑ ↑ ↑

5

9

13

3 0 1 3

0 4 2 1 1

2 4 0 1 2

1 3 1 3 2 0

2 1 5 0

1 3 2 0

3 4 0(4) 5 0(5)

1 5 3 5 1 0(3)

2

② ③

②

②

17

③ ①

4 3 4 1 3 1 3 1 2 2 4 0 0 1 2 4 1 2

0 1 0 0 0 1

5 4 2

(SON)

21

③ ①

③ ②

3 1 1

0 1 4

1 4

4 3

2 1

① ② ②

③

1 3 1 2 1

1 1

4 2

1 4

25

↓ V ↑ V ↓ V ↓ V ↑ V ↑

3 1

③

①

②

3 2

③

5 1 3

1 4

1 4

1 1

1 1

5 1

1 1

0 1

30

②

↓ V ↑ V ↓ V ↓ V ↑ V ↓

3 1 1 1

2 1 2

0 2

0 1

②

③

①

②

3 1

5 0(5)

1 4

1 1

1 1

1 1

5 1

0(5)

34

↓ ↑ ↓ ↑ ↑ ↑

1 5 ② ①
V ^ ^

1 5 ② ③
V ^ ^

1 5 4 5 V
V

3 5 2 0(3) 1 3 1 0(3) 4 5 1 5

1 1 1 3

38

0 0 1 2 4

42

1 5

② ①

0 5 4

③ ②

5 2 1

46

③

5 0(5)

50

↓ ↑ ↓ ↑ ↑ ↑ ↑ ↑ ↑ ↑

Musical score for measures 50-53. Measure 50 features a treble staff with eighth-note patterns and four empty staves. Measures 51-53 consist of four empty staves.

54

② ↑ ↑

②

⑤

③

②

③

1 0 1 2 1 2 4 2 1

5 2 0 (2)

1 5 5 1 4 2 5 5 2 4

Musical score for measures 54-57. Measure 54 features a treble staff with eighth-note patterns and three empty staves. Measures 55-57 contain four staves with various musical notations, including fingerings (e.g., 0 1, 1 2, 1 2 4 2 1, 5 2 0 (2), 1 5, 5 1 4, 2 5, 5 2 4), slurs, and accents.

58

①
②
③

4 1 0 0 1 1 0 2 1 0

0 0 0 ② ①

4 5 0 0(4)

1 5 1 0(5)

↓ ↑ ↓ ↓ ↓ ↑ ↑

0 2 2

62

③ ①

0 1

②

∧ ∨ ∧ ∨ ∧ ∧

1 3 3 1 0

66

①
②
③
②
③
V ^ ^ V ^ ^ V ^ ^

2 0 (2)

1 3 1 1 1 3

70

①
③
②
③
V ^ ^ V ^ ^ V ^ ^

3 5 2 0 5 0

82

accelerando

86

21(2)0(1) 0 1 0 1 5 0(1) 2 4 0(4)

91

$\nabla \textcircled{2} \textcircled{1}$
 $\nabla \wedge \Delta$

0 1 2 1

∇
 $\nabla \Delta \wedge \wedge \nabla \wedge \nabla \nabla$
 $\nabla \wedge \wedge \nabla \wedge \nabla \nabla$
 $\Delta \wedge \nabla \wedge$

$\frac{1}{2}$ 1(2)0(1) 5 2 4 5 0(1) 2 1 2 0 1 1 0(1) 1 0(1)

95

$\Delta \Delta$
 ∇

0 1 1

$\textcircled{2}$
 $\Delta \wedge \Delta$
 $\Delta \nabla \Delta \Delta \textcircled{3} \nabla \Delta \nabla \Delta$

1 2 5 4 0(4) 5 3 1 3

108

2.

2.

2.

2.

1 4 2 1 1 2 1 3 1

1 3 2 2 3 1 2 1 3 2

1 3 2

1 3 2

1

1

1

112

1 3 1 3 1 1 1 3 1 1 2

3 1 3 4 3 4 1 3 1 1 2

1 5 4 2 1

3 4 1

2 4 2

4

2

2 4 2

114

① ③ ③

f 2 1 5 1 2 4

f 1 5 ② ③

f 1 3 0(3)

②

f 1 4

117

① ③ ③

1 1 4 3 1 1 1 3 1 3 1 3 5 1 1 3 1

③ ③

② ① ①

② ④

1 5 0 4 5 0(5) 2 1 2 1 2 1 1 1 1 2 4

121 *a tempo*

pp

pp

pp

①
③
^
^
^

1 5

①
②

1 5

0 1

2 1 3 1

0 1

1 1

1 1

0 1

§

§

§

§

3. Aıştırma

9 = 100

Elmaların Yongası

Yöre : Konya
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

Do
Müstezat
Düzeni

Bağlama
Düzeni

Bağlama
Düzeni

Bağlama
Düzeni

Bas
Bağlama

The first system of the musical score is written for five staves. The top staff is for the Do Müstezat Düzeni, followed by three staves for the Bağlama Düzeni, and a bottom staff for the Bas Bağlama. The music is in 4/4 time. The first staff has a key signature of one sharp (F#) and a common time signature. The second staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The third staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The fourth staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The fifth staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The music features various rhythmic patterns and fingerings, with some notes marked with circled numbers 1, 2, and 3. The first staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The second staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The third staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The fourth staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The fifth staff has a key signature of one sharp and a common time signature.

The second system of the musical score continues the piece. It consists of five staves, similar to the first system. The top staff is for the Do Müstezat Düzeni, followed by three staves for the Bağlama Düzeni, and a bottom staff for the Bas Bağlama. The music is in 4/4 time. The first staff has a key signature of one sharp (F#) and a common time signature. The second staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The third staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The fourth staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The fifth staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The music features various rhythmic patterns and fingerings, with some notes marked with circled numbers 1, 2, and 3. The first staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The second staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The third staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The fourth staff has a key signature of one sharp and a common time signature. The fifth staff has a key signature of one sharp and a common time signature.

3

5 0 5 0

4

0 0

6

Musical score for system 6, measures 6-9. The system consists of five staves. The top staff has a treble clef and contains a sequence of eighth and sixteenth notes with triplets. The second staff has a treble clef and contains a sequence of eighth and sixteenth notes with triplets. The third staff has a treble clef and is empty. The fourth staff has a treble clef and contains a sequence of eighth and sixteenth notes with triplets. The fifth staff has a bass clef and contains a sequence of eighth and sixteenth notes with triplets.

7

Musical score for system 7, measures 10-13. The system consists of five staves. The top staff has a treble clef and contains a sequence of eighth and sixteenth notes with triplets. The second staff has a treble clef and contains a sequence of eighth and sixteenth notes with triplets, with accents (^) over the 11th and 12th measures. The third staff has a treble clef and is empty. The fourth staff has a treble clef and contains a sequence of eighth and sixteenth notes with triplets. The fifth staff has a bass clef and contains a sequence of eighth and sixteenth notes with triplets.

Musical score system 1 (measures 1-4). The system includes five staves. The first staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The third staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The fourth staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The fifth staff has a bass clef and a key signature of one sharp. The score includes various musical notations such as notes, rests, and fingerings.

Fingerings and articulations for the first staff (measures 1-4):
 Measure 1: ① ③ ① ②
 Measure 2: ① ③ ① ②
 Measure 3: ① ③ ① ②
 Measure 4: ① ③ ① ②

Fingerings and articulations for the second staff (measures 1-4):
 Measure 1: ① ③ ① ②
 Measure 2: ① ③ ① ②
 Measure 3: ① ③ ① ②
 Measure 4: ① ③ ① ②

Fingerings and articulations for the third staff (measures 1-4):
 Measure 1: ① ③ ① ②
 Measure 2: ① ③ ① ②
 Measure 3: ① ③ ① ②
 Measure 4: ① ③ ① ②

Fingerings and articulations for the fourth staff (measures 1-4):
 Measure 1: ① ③ ① ②
 Measure 2: ① ③ ① ②
 Measure 3: ① ③ ① ②
 Measure 4: ① ③ ① ②

Fingerings and articulations for the fifth staff (measures 1-4):
 Measure 1: ① ③ ① ②
 Measure 2: ① ③ ① ②
 Measure 3: ① ③ ① ②
 Measure 4: ① ③ ① ②

Musical score system 2 (measures 5-8). The system includes five staves. The first staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The third staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The fourth staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The fifth staff has a bass clef and a key signature of one sharp. The score includes various musical notations such as notes, rests, and fingerings.

Fingerings and articulations for the first staff (measures 5-8):
 Measure 5: ① ③ ① ②
 Measure 6: ① ③ ① ②
 Measure 7: ① ③ ① ②
 Measure 8: ① ③ ① ②

Fingerings and articulations for the second staff (measures 5-8):
 Measure 5: ① ③ ① ②
 Measure 6: ① ③ ① ②
 Measure 7: ① ③ ① ②
 Measure 8: ① ③ ① ②

Fingerings and articulations for the third staff (measures 5-8):
 Measure 5: ① ③ ① ②
 Measure 6: ① ③ ① ②
 Measure 7: ① ③ ① ②
 Measure 8: ① ③ ① ②

Fingerings and articulations for the fourth staff (measures 5-8):
 Measure 5: ① ③ ① ②
 Measure 6: ① ③ ① ②
 Measure 7: ① ③ ① ②
 Measure 8: ① ③ ① ②

Fingerings and articulations for the fifth staff (measures 5-8):
 Measure 5: ① ③ ① ②
 Measure 6: ① ③ ① ②
 Measure 7: ① ③ ① ②
 Measure 8: ① ③ ① ②

12

0 0

0(4) 4 5 1

4 5 1

14

1 5 0

1 3 1

15

§

§

§

§

§

17

^

^ ^ ↓ ↑ ∇

19

③
3 5

©

21

22

(SON)

4. Alıştırma

Ötme Bülbul

Yöre : Sivas

Çok sesli düzenleme : Yavuz TOP

Bağlama ailesi için düzenleme : Ali Kazım AKDAĞ

9 = 110

Bağlama Düzeni

Bağlama Düzeni

Bağlama Düzeni

Bağlama Düzeni

Bas Bağlama

3

2

2

0 0 1 1 0 0 0

5

System 5 of a musical score. It consists of five staves. The first staff is empty. The second staff contains a melodic line with eighth notes and rests, featuring a double bar line and a fermata. The third staff is empty. The fourth staff contains a continuous eighth-note accompaniment. The fifth staff contains a bass line with eighth notes and rests, including a double bar line and a fermata.

7

System 7 of a musical score. It consists of five staves. The first staff contains a melodic line with eighth notes and rests, featuring a double bar line and a fermata. The second staff is empty. The third staff is empty. The fourth staff contains a continuous eighth-note accompaniment. The fifth staff contains a bass line with eighth notes and rests, including a double bar line and a fermata.

9

System 9 of a musical score. It consists of five staves. The top staff (treble clef) has a key signature of one flat and a 2/4 time signature. It begins with a triplet of eighth notes (F#, G, A) followed by a quarter note (B) and a half note (C). A double bar line with repeat dots follows. The second staff (treble clef) is empty. The third staff (treble clef) is empty. The fourth staff (treble clef) has a key signature of one flat and a 2/4 time signature. It begins with a triplet of eighth notes (F#, G, A) followed by a quarter note (B) and a half note (C). A double bar line with repeat dots follows. The fifth staff (bass clef) has a key signature of one flat and a 2/4 time signature. It begins with a quarter note (F), a quarter note (G), a quarter note (A), and a quarter note (B). A double bar line with repeat dots follows.

11

System 11 of a musical score. It consists of five staves. The top staff (treble clef) has a key signature of one flat and a 2/4 time signature. It begins with a quarter note (F), a quarter note (G), a quarter note (A), and a quarter note (B). A double bar line with repeat dots follows. Above the staff, there are three downward-pointing arrows and a 'V' symbol. The second staff (treble clef) is empty. The third staff (treble clef) is empty. The fourth staff (treble clef) has a key signature of one flat and a 2/4 time signature. It begins with a triplet of eighth notes (F#, G, A) followed by a quarter note (B) and a half note (C). A double bar line with repeat dots follows. The fifth staff (bass clef) has a key signature of one flat and a 2/4 time signature. It begins with a quarter note (F), a quarter note (G), a quarter note (A), and a quarter note (B). A double bar line with repeat dots follows.

13

⑤

0 1 0 1 0 1 4 4 0

15

① ③ ① ③ ① ③

5 5 0 0

17

② ②

0 2 4 0 2 4

19

② ③ ① ③

0

↓ V ↑ ↑

21

0 4

23

(SON)

25

②

V[^]A[^]A[^]A[^] V[^]A[^]V[^]V[^]A[^]

2 1 0 2 4 0

27

V[^]A[^]A[^]V[^]A[^]A[^]

4(0) 4(0)

9 =60

29

(Avuç içi ile)

(Avuç içi ile)

32

(Avuç içi ile)

(Avuç içi ile)

36

2/4

3

3

3

3

3

40

2/4

3

3

3

3

3

43

5/4

43 44 45 46

§

§

§

§

§

Bengi Bağlama Üçlüsü

Bengi Bağlama Üçlüsü Anadolu müziği ve bu müziğin temel çalgısı olan bağlamanın, ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımına katkı sağlamak amacıyla 1988'de kurulmuştur. Okan Murat Öztürk, Özay Önal ve Erdem Şimşek' in yer aldığı üçlü, müzik yolculuğuna dört icracıyla başlamış ve zaman içinde çeşitli icracılar Bengi Bağlama Topluluğuna hayat vermiştir.

Anadolu müziğini, Anadolu kültürünün ayrılmaz bir parçası olarak algılayan topluluk, bağlamayı kültürel geçmişimizin sesini taşıyan köklü bir çalgı olarak değerlendirmektedir. Anadolu müziğinin dünya geleneksel müzikleri arasında, ses sistemi, modal yapısı, ritmik özellikleri, çalgıları, form ve repertuarı ile özgün bir yere sahip olduğu düşüncesinden hareket eden Bengi, konser repertuarlarını bu doğrultuda belirlemeye özen göstermektedir.

Bağlama ailesinin çalgı çeşitliliğinin sağladığı geniş ses sahası, hem geleneksel repertuarın seslendirilmesinde hem de buradan yola çıkan çok seslilik çalışmalarında önemli bir olanak sağlamaktadır. Çalışmalarını geleneksel icra biçimleriyle çok sesli eser icrası üzerine kurgulayan topluluk, bağlama ailesinin ses, tını, akort ve

icra imkânlarını tümüyle değerlendirmeye çalışırken mevcut müzikal anlayışı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Topluluğun repertuarında, Anadolu gele-neksel müziğinin seçkin otantik örneklerinin yanı sıra, bağlama ailesi için yazılmış çok sesli düzenlemeler yer almaktadır. Bağlamanın, geleneksel yönüyle yalnızca sese eşlik etme konumuna alternatif olarak, çalgının solo yönünü ve çok seslilik kapasitesini geliştirmeye dönük bir anlayışla icra edilmesini benimseyen Bengi, alanında ilk müzikal örnekleri vermesi bakımından müzik kültürümüz-de önemli bir yere sahiptir.

Bugüne dek, aralarında Houston Uluslararası Festivali (ABD), Ankara Uluslararası Müzik Festivali gibi önemli organizasyonların da bulunduğu pek çok ulusal ve uluslararası sanat etkinliğinde yer almış olan grup, çok sayıda radyo-tv programına katılmıştır. Çoğunlukla, canlı performans müzik icrasını tercih eden Bengi'nin "Güneş Bahçesinden Ezgiler", "Sel Gider Kum Kalır" ve "Yeni Gelenek" isimli üç adet albümü bulunmaktadır.

(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

Aşağıda verilen soruları cevaplandırınız.

1. Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne halk müziği alanında çok sesli ürünler veren sanatçılar kimlerdir ve hangi çalgı grupları için çok sesli düzenlemeler yapmışlardır?
2. Ülkemizde çok sesli müzik çalışmaları yapan halk müziği toplulukları hangileridir?
3. Çok sesli müzik çalışmaları yapan bağlama toplulukları hangileridir?
4. Bir çalgı topluluğunda çok sesli eser icra ederken nelere dikkat etmek gerekir?
5. Siz bir çalgı topluluğu kursaydınız:
 - Çalışacağınız grup üyelerinin hangi özellikleri olmasını isterdiniz?
 - Hangi çalgıları kullanırdınız?
 - Hangi ortamlarda çalardınız?
 - Hangi dinleyici kitlesine hitap etmek isterdiniz?
 - Hangi özellikte eserler çalardınız?

Öğrenme Marşı

BAĞLAMA ÇALIM TEKNİKLERİ

1. Ünite

İLERİ İCRA TEKNİKLERİNİN ESERLERDE UYGULANIŞI

1. Mızrap Tekniğinde Uygulanan

İleri İcra Teknikleri

2. El Tekniğinde Uygulanan

İcra Tekniklerinin Bağlamada Uygulanışı

3. Öğrenilen İleri İcra Tekniklerinin

Eserlerde Uygulanışı

1. MIZRAP TEKNİĞİNDE UYGULANAN İLERİ İCRA TEKNİKLERİ

Hazırlık Çalışmaları

1. Size göre ileri seviye teknik yeterlilik gerektiren bir eseri icra etmeden önce nasıl bir hazırlık çalışması yapılması gerekir?
2. Başka müzik türlerine ait veya başka çalgılar için tasarlanmış çalgı müziği eserlerini bağlamayla çalmak sizce nasıl bir kazanım sağlar?

Araştırılmalı

- Bağlamada kıştırma tekniği adıyla bilinen tekniğin uygulanış biçimi ile ilgili araştırma yapınız (1. etkinliğe yönelik).
- Müzik türleri içerisinde yer alan çalgı müziği biçimlerini ve bunlara ait örnek olabilecek eserlerin neler olduğunu araştırınız (5. etkinliğe yönelik).

1. Etkinlik

- Yaptığınız araştırmalardan edindiğiniz bilgilere göre, bağlamada 'kıştırma tekniği' nin nasıl uygulandığını ve notasyonda nasıl gösterildiğini aşağıdaki tabloya yazınız.

Tekniğin Notasyonda Gösterimi

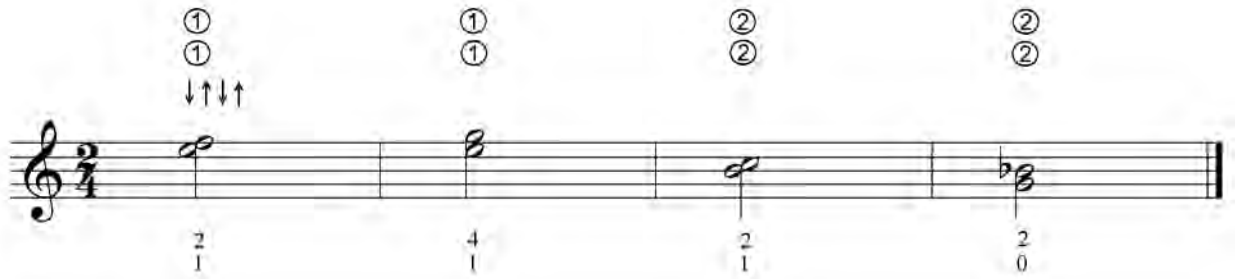

Bilgi Notu

Kıştırma tekniği adıyla bilinen teknik aynı tel grubunda bulunan telleri birbirinden ayırarak farklı notalara ait seslerin duyurulmasıyla oluşur.

- Kıştırma tekniği çoğunlukla tril etkisi vermek için kullanılır.
- Alt tel grubunda kıştırma tekniği uygulanırken; birinci parmak ile bam teli ve üst ince tele basılır. Kullanılacak notaya bağlı olarak diğer bir parmak ile alt ince telde öteki perdeye basılır.
- İkinci ve üçüncü tel gruplarında ikişer tel bulunduğu için her tele farklı bir parmakla basılır.

Dikkat

- Dördüncü etkinlikte verilen alıştırmalar bağlama düzeni ile çalınacaktır.

2. Etkinlik

- Aşağıda verilen kıstırma tekniğinin öğretimi amacıyla hazırlanmış alıştırmaları, metronom değerlerine dikkat ederek seslendiriniz..

1. Alıştırma

q = 90

The exercise consists of three staves of musical notation, each with five measures. The first staff is in C major (one sharp, F#), the second in D minor (two flats, Bb and Fb), and the third in E-flat major (three flats, Bb, Fb, and Eb). The time signature is 3/4. Above each measure, there are circled numbers indicating fingerings (1, 2, 3) and arrows indicating bowing directions (downward for downbow, upward for upbow). Below each measure, there are numbers indicating the fret position (0, 1, 2, 4).

Staff 1 (C major):
Measure 1: F#4 (1, 1), 2/1
Measure 2: G4 (1, 1), 1/4
Measure 3: A4 (1, 1), 2/0
Measure 4: B4 (1, 1), 2/1
Measure 5: C5 (2, 2), 2/1

Staff 2 (D minor):
Measure 1: D4 (1, 1), 2/0
Measure 2: E4 (2, 2), 0
Measure 3: F4 (3, 3), 0
Measure 4: G4 (2, 2), 2/1
Measure 5: A4 (3, 3), 0

Staff 3 (E-flat major):
Measure 1: Bb3 (3, 3), 0
Measure 2: Ab3 (2, 2), 2/0
Measure 3: Gb3 (3, 3), 0
Measure 4: Fb3 (2, 2), 0
Measure 5: Eb3 (3, 3), 0

2. Alıştırma

q = 90

3. Alıştırma

q = 60

Okan Murat ÖZTÜRK

Anadolu geleneksel müziğinin ve bu müziğin vazgeçilmez çalgısı bağlamanın önemli temsilcilerinden biri olan Okan Murat Öztürk, 1967 yılında Ankara'da dünyaya geldi. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümünden mezun olan Öztürk, Hacettepe Üniversitesi Etnomüzikoloji Bölümünde gerçekleştirdiği “Zeybek Kültürü ve Müziği” konusundaki yüksek lisans (2003) eğitimini tamamladı. Geleneksel müziği ve bağlama çalma tekniklerini, otantik kaynakları ve usta sanatçıları dinleyerek öğrendi.

“Kültür Bakanlığı Ankara Devlet Türk Halk Müziği Korosu'nda (1986–1987) ve “TRT”de (1992–1996) bağlama sanatçısı olarak çalıştı. 1984'ten başlayarak yurt içi ve dışında, çeşitli düzeylerde bağlama eğitimi ve atölye çalışmaları yaptı. Öztürk, 1988'de Türkiye'de ilk kez bağlama ailesi çalgıları ve Anadolu müziğini tanıtmaya amacını taşıyan “Bengi Bağlama Topluluğu”nu kurdu. Bu toplulukla birlikte Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Belçika, İsviçre, Portekiz, Küba, Tacikistan, Bahreyn, İngiltere ve ABD'de konserler verdi. 1990'dan itibaren, bağlama ailesi çalgıların armonik çalınış olanakları üzerine, Türkiye'nin önde gelen besteci ve eğitimcilerinden, Ertuğrul Bayraktar'la çalışmalar yaptı. Türk müziği armonisi olarak da bilinen “Kemal İlerici (dörtlü armoni) Sistemi”ne dayanan bu çalışmalar sonucunda, özgün bir repertuarın

geliştirilmesini sağladı.

Erkan Oğur, Musa Eroğlu, Mehmet Erenler, Yavuz Top, İsmail Demircioğlu, Tolga Çandar, Mutlu Torun, Cihat Aşkın, Birol Yayla, Şenol Filiz, İhsan Öztürk, Cengiz Özkan, Erol Parlak, Çetin Akdeniz, Erdal Erzincan, Göksel Baktacı, Yurdal Tokcan, Derya Türkan gibi sanatçılarla birlikte stüdyo çalışmaları, tv-radyo programları ve konserler gerçekleştirdi. Coşkun Güla ve Özay Gönülüm'e ait arşiv kayıtlarını hazırlayıp yayınladı. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Devlet Konservatuvarında “Geleneksel Türk Halk Müziği”, “Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Uygulaması”, “Türk Müziği Tarihi”, “Müzik Kültürü”, “Güncel Popüler Müzikler” gibi lisans programlarına ait çalışmaları yürüttü. Hâlen Başkent Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda öğretim görevlisi olarak akademik çalışmalarını sürdürmektedir.

Öztürk, gerek çalışması gerekse yaptığı bilimsel çalışmalarla döneminin önde gelen bağlama sanatçılarından biri olmayı başarmış ve takdir edilmesi gereken öncü işlere imza atmıştır.

Yaptığı düzeyli çalışmalar ve sanat hayatıyla genç müzisyenler için önemli bir örnek olan Okan Murat Öztürk başarılı çizgisini bugün de devam ettirmektedir.

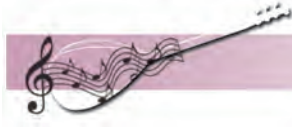
(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

5. Etkinlik

- Aşağıdaki tabloya çalgı müziği biçimlerini ve her çalgı müziği biçimine ait bir eser ismi yazınız.

Çalgı Müziği Biçimi	Eser İsmi

6. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız eserleri ve alıştırmaları tekrar ederek yeni eserler için performans hazırlığı yapınız.

7. Etkinlik

- Bu etkinlikte verilen farklı müzik türlerine ait çalgı müziği eserlerini; belirtilen metronom değerlerine ve teknik işaretlere dikkat ederek bağlamanızla seslendiriniz.

Sabahınan Esen Seher Yelimi
(Bozuk Düzen)

Q=40

Yöre : Yozgat
Düzenleme : M. Nida TÜFEKÇİ

O FO FO F

SABAHINAN GELYARSENİ ESEN (SAZ NİLE SEHER BİRKA

İ YE Lİ Mİ (SAZ.....)
V LE DE LİM

BENİM GÖNLÜ M DİVA NE Mİ
KA VİL DENKA RARDAN DÖN ME

DE Lİ Mİ (SAZ.....)
ME Sİ NE

DU RUP DU RU P YAR GÖĞ SÜ NÜ
İ Kİ MİZ Bİ R DA LA YU VA

GE Çİ RİR (SAZ.....)
YA DA LIM

.....) YOKSA BUGÜ N AY Rİ Lİ Ğİ
BAŞKADALDAN DA LA KON MA

N GÜ NÜ MÜ A MAN

AMMAN AM MAN SÜR ME Lİ MA MAN

BİTİRİŞ SAZI.....

1

2

Ben Kendimi Gölün Dibinde Buldum
(Bozuk Düzen)

Yöre : Kütahya
Kaynak : Hisarlı Ahmet

q = 70

BEN KE N Dİ Mİ A MA NA

MA N GÜ LÜ N Dİ Bİ N

DE BU L DU MEY

GU RU GU RU SE V DA

YI MI Ş SA RA R

DIM SO L DU MEY.....

SEV DA BİR DÜ

ŞÜ MÜ Ş KEN Dİ

ME YO R DU MEY.....

AY KA RA N LI KA

MA N GE CE VUR DU

LAR BE Nİ EY.....

YA Rİ N CE V RE

YE Rİ M DE Lİ K GA DI NI M

DE Lİ K Tİ REY

DÜNYA DEDİ K LERİ Bİ R GÖ L

GE LİK Tİ REY

AY KA RA N LI KA

MA N GE CE VUR DU

LAR BE Nİ EY

YA Rİ N ÇE V RE

Sİ NE SAR DI

LAR BE Nİ EY

Bağlama Üvertürü III. Bölüm (Bağlama Düzeni)

$$q = 190$$

Müzik : Zeki ATAGÜR

②
③ ② ③ ② ②
③
↓ ↑ ↓ ↓ ↓ ↑ ↓ ↑

4
1 2 3 2 1 0

7
3 0

10
0

13
0

16
(SON)

19
①
②
③
4 0 2 1 0

①
③
②

22

2
5
0

1

2

2

0

2
1
0

0

0

24

1

2

27

29

1

2

32

1
2
3

1

1

1
2
3

1

2

2

2

1

2

3
1
0

2

1

2

1
0

2

1

0

34

2
1
0

2
1
0

4
1
0

2

1

2

1

0

36

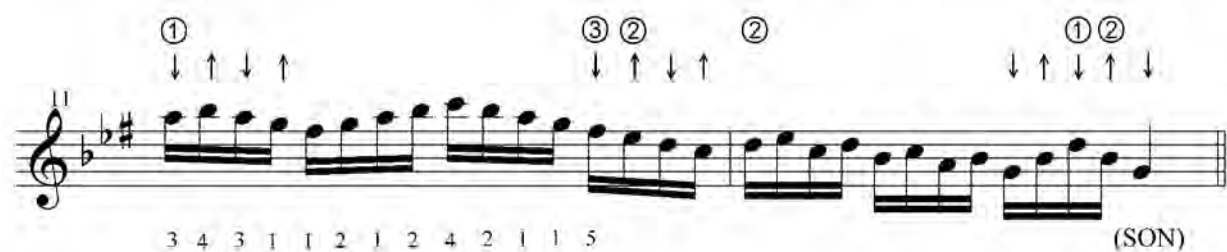

Nihavend Longa (Bozuk Düzen)

Müzik : Kevser Hanım
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

q = 120

Erol PARLAK

Erol Parlak, 1964 yılında Ağrı’da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Ankara’da tamamladı. 1982 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarına girdi. Lisans öğrenimini tamamladıktan sonra aynı kurumda dört yıl süreyle öğretim görevlisi olarak çalıştı. İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde 1987 yılında başladığı yüksek lisans eğitimini 1990’da “Bozlaklar” konulu tezi ile tamamladı. 1988’de TRT İstanbul Radyosuna sınavla “Yetişmiş Sanatçı” olarak girdi. On yıl çalıştığı kurumdan 1998 yılında ayrıldı. İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsünde 1992 yılında başlamak üzere kazandığı “sanatta yeterlik (sanat doktora)” eğitimini 1998’de Türkiye’de El İle (Tezenesiz) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri” adlı tez çalışması ile tamamladı. Yaklaşık on yıl boyunca Anadolu’nun çeşitli yörelerinde özellikle “bağlama çalış teknikleri, saz ve ses tavrıları” konusunda araştırma ve incelemeler yaptı. 1000’e yakın halk ezgisi derledi. 1995 yılında Arif Sağ ve Erdal Erzincan ile birlikte bağlama üçlüsü oluşturarak dünyanın çeşitli yerlerinde konserler verdi. 1996 yılında Alman Cumhurbaşkanı Roman Herzog himayesinde Köln flarmoni orkestrası eşliğinde Köln flarmoni salonunda, daha sonra Berlin ve Strazburg flarmoni salonlarında verilen ve büyük ilgi gören konserler bunlardan bazılarıdır. Aynı dönemde Erdal Erzincan’la ikili olarak Türkiye’nin

çeşitli yerlerinde, “Mızraplı Sazlar Festivali” kapsamında Hollanda ve Belçika’da sahne aldı. 10 Haziran 2003’de Fransa Amiens ulusal sahnede, 12 Haziran 2003’te dünyanın en önemli etnik müzik konser salonlarından olan Paris “Theatre de la Ville”de bir solo konser verdi. 2000 yılı başlarında öğrencileriyle oluşturduğu “Erol Parlak Bağlama Beşlisi” ile yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda konser verdi, TV ve radyo programına katıldı. 2004 yılında grubun “Eşik” adlı albüm çalışması yayımlandı. 1990’lı yıllardan itibaren başta Avrupa olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerinde, özel okullarda, üniversitelerde, akademi ve konservatuvarlarda hâlen devam etmekte olan çok sayıda konser, konferans, seminer, workshop vb. etkinliklere katıldı. 2006 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Müzikoloji Bölümüne yardımcı doçent olarak atandı. Hâlen aynı kurumda ses eğitimi bölüm başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Arif Sağ, Erdal Erzincan ve bağlama beşlisi ile birer adet enstrümantal, üç adet sözlü solo ve bir adet solo enstrümantal albümü bulunmaktadır. “Türkiye’de El İle (tezenesiz) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri” adlı kitabı 2000 yılında T.C. Kültür Bakanlığı, “Şelpe Tekniği Metodu 1” adlı kitabı 2001 yılında ve “Şelpe Tekniği Metodu 2” adlı kitabı 2004 yılında yayımlandı.

Erol Parlak, çalışmalarında hep Anadolu’nun kültürel zenginliğini vurgulamış, insanı evrensel bir olgu olarak temel alan ve kültürel çeşitlilikleri ifade etmeye yönelik bir tutum sergilemiştir. Üstün icra kapasitesi, benzersiz yorum gücü, çalışmalarındaki bilimsel derinlik ve titiz çalışmalarıyla yeni kuşaklara rehber olan sanatçı, bağlamada varlığını devam ettiren en büyük ekollerden biri olmayı başarmıştır. Bugün ulusal ve uluslararası bir çok projede yer alan ve aynı doğrultuda üreten bir sanatçı olarak, Anadolu ruhunu ve kültür zenginliğini yorulmadan, usanmadan dünya insanlarına aktarmaya devam etmektedir.

(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

2. EL TEKNİĞİNDE UYGULANAN İLERİ İCRA TEKNİKLERİNİN BAĞLAMADA UYGULANIŞI

Hazırlık Çalışması

1. Sizce ileri seviye teknik yeterlilik gerektiren bir el tekniği eseri icra etmeden önce nasıl bir hazırlık çalışması yapmak gerekir?

Araştırılacak

- El tekniğinde kullanılan fiske tekniğinin uygulanış biçimini, hangi yörelerde uygulandığını ve notasyonda ne şekilde gösterildiğini araştırınız (1. etkinliğe yönelik).
- El tekniğinde kullanılan ileri seviye icra becerisi gerektiren tekniklerin neler olduğunu, bu tekniklerin uygulanış biçimlerini ve notasyonda nasıl gösterildiğini araştırınız (3. etkinliğe yönelik).

1. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgilere göre fiske tekniğinin hangi yörelerde uygulandığını ve notasyonda ne şekilde gösterildiğini aşağıdaki tabloya yazınız.

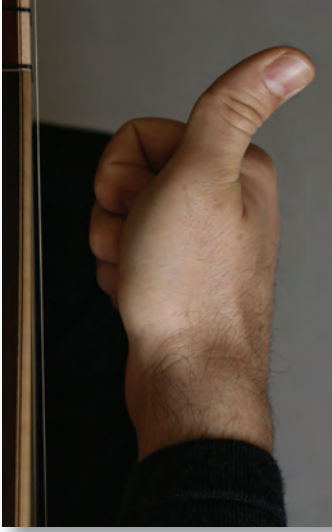
Yöre İsmi	Tekniğin Yöresel İsmi	Tekniğin Notasyonda Gösterimi

Bilgi Notu

Teke bölgesi başta olmak üzere doğu bölgelerinde ve zeybeklerde sıkça görülen fiske tekniği “fiske, fiska, tıksa ve tokatlama” gibi isimlerle de anılır.

- Sağ el orta ve işaret parmaklarının art arda sazın göğsüne hızlıca vurulmasıyla oluşur.
- Notasyonda işareti ile temsil edilir.
- Fiske tekniğinin uygulandığı aşağıda gösterilmiştir.

2. Etkinlik

- Aşağıda verilen fiske tekniğinin öğretimi amacıyla hazırlanmış alıştırma notaları tekniğin uygulanış biçimine dikkat ederek bağlamanızla seslendiriniz.

1. Alıştırma

q = 90

2. Alıştırma

e = 200

3

5

7

3. Alıştırma

e = 200

1
3
2
x

4

10

4. Alıştırma

Yayla Yollarında Yürüyüp Gelir - Fiske Bölümü - (Bağlama Düzeni)

q = 180

①
③
②

1 5 0

0

9 (1)

2 2

3 5 0

3

2 5 2

0 5 0

0 (4)

5

7

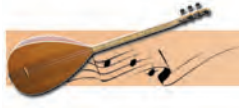

3. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgilere göre el tekniğinde kullanılan ve ileri seviye icra becerisi gerektiren tekniklerin neler olduğunu ve notasyonda nasıl gösterildiğini aşağıdaki tabloya yazınız.

	Tekniğinin Notasyonda Gösterimi

3. ÖĞRENİLEN İLERİ İCRA TEKNİKLERİNİN ESERLERDE UYGULANIŞI

Hazırlık Çalışmaları

1. Bağlama ile üst düzey çalgı müziği eserleri icra eden bağlama sanatçıları izleyebileceğiniz konser etkinliklerine katılarak izlenimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bağlama sanatçılarının ileri seviye teknik yeterlilik gerektiren eserleri seslendirirken sahne üzerindeki tutum ve davranışlarını gözlemleyiniz. Gözlem sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.

Araştırılma

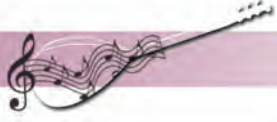
- Üst düzey icrâ beceri gerektiren el tekniği ve mızrap tekniği eserlerin neler olduğunu araştırınız (1.etkinliğe yönelik).

1. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgiler ışığında üst düzey teknik yeterlilik ve beceri gerektiren el tekniği ve mızrap tekniği eserlerin neler olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız.

Mızrap Tekniği Eser İsmi	El Tekniği Eser İsmi

2. Etkinlik

- Daha önce çalıştığınız eser ve alıştırmaları tekrar ederek yeni eserlere performans hazırlığı yapınız.

3. Etkinlik

- Bu etkinlikte verilen eserleri kullanılan teknik işaretlere dikkat ederek bağlamanızla seslendiriniz.

Nikriz Longa (Bozuk Düzen)

Müzik : Tanbûri Cemil Bey
Düzenleyen : Ali Kazım AKDAĞ

q = 90

12

↓ V ↓ ↓ ↓ ↑ ↓ ③ ↓

1 0 1 0 1 0 1

15

↓ ↑ ↓ ↑

③ ↓ ^ ① ↓ ↑ ↓ ↑

5 0 1 1 2 1 1

(5)

18

③ ↓ ^

5 0 1 1 1

21

24

③ ↓ ② ↓ ③ ↓ ① ↑ ③ ↓ ① ↑ ③ ↓ ① ↑

0 0 5 1 5 0

27

③ ↓ ① ↓ ↓ ↓

0

30

③ ↓ ② ↓ ③ ↓

0 0 0

§

Koca Arap Zeybeği
(Bozuk Düzen)

Yöre : Aydın
Kaynak : H.DOĞAN,
A.EĞRİBOYUN, M.GÖBEL
Düzenleyen : Erol PARLAK

q = 60

1. Staff: Treble clef, 3/4 time. Key signature: one flat. The melody starts with a quarter note, followed by eighth notes, and ends with a quarter note. There is a 'V' marking above the staff.

2. Staff: Treble clef, 3/4 time. The melody continues with eighth notes and quarter notes. There is a 'V' marking above the staff.

3. Staff: Treble clef, 3/4 time. The melody continues with eighth notes and quarter notes. There is a 'V' marking above the staff.

4. Staff: Treble clef, 3/4 time. The melody continues with eighth notes and quarter notes. There is a 'V' marking above the staff.

5. Staff: Treble clef, 3/4 time. The melody continues with eighth notes and quarter notes. There is a 'V' marking above the staff.

6. Staff: Treble clef, 3/4 time. The melody continues with eighth notes and quarter notes. There is a 'V' marking above the staff.

7. Staff: Treble clef, 3/4 time. The melody continues with eighth notes and quarter notes. There is a 'V' marking above the staff.

8. Staff: Treble clef, 3/4 time. The melody continues with eighth notes and quarter notes. There is a 'V' marking above the staff.

9

10

11

12

13

14

15

16

Haydar Haydar
(Bozuk Düzen)

Müzik : Ali Ekber ÇİÇEK
Düzenleyen : Erol PARLAK

(Usul rakamına kadar serbest usulle ritimsiz çalınacak)

e = 220

3/8

0 (1) 1 0 0 0 1 0 1 0

1 2 1

$e = 220$

$e = 180$

e = 220

Musical score for a piece in 3/8 time, measures 40-60. The score is written on a single staff in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as e = 220. The score consists of eight lines of music, each containing measures 40 through 60. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and various articulation marks such as accents (^), slurs, and breath marks (v). Measure 40 starts with an accent (^) and a down-bow (↓) mark. Measure 41 has an accent (^) and an up-bow (↑) mark. Measure 42 has a down-bow (↓) and an accent (^) mark. Measure 43 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 44 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 45 has a triplet (3) and a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 46 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 47 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 48 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 49 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 50 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 51 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 52 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 53 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 54 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 55 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 56 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 57 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 58 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 59 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark. Measure 60 has a down-bow (↓) and an up-bow (↑) mark.

Ümit Rüzgarı
(Bağlama Düzeni)

Müzik : Ümit YILMAZ

q = 180

0 1 0 1 0 5 0 1 0 5 2 1

3

6

9

12

15

18

1 0 5 2 0 0 0 5 2 1

1 0 5 2 0 0 2 2 1 2 0 5

126

24

↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑

0 0 2 1 0 1 1 3

30

↓ ↑ ↓ ↓ ↑ ↓ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓

1 3 0 0 3 0 1 1 2 1 2 4

33 34 35

2 1 4 2 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 0 0 1 3 0 3 3 0 1 3 4 1 3 0

Zeki Atagür Bestesi
(Bağlama Düzeni)

Q = 200

Müzik :Zeki ATAGÜR

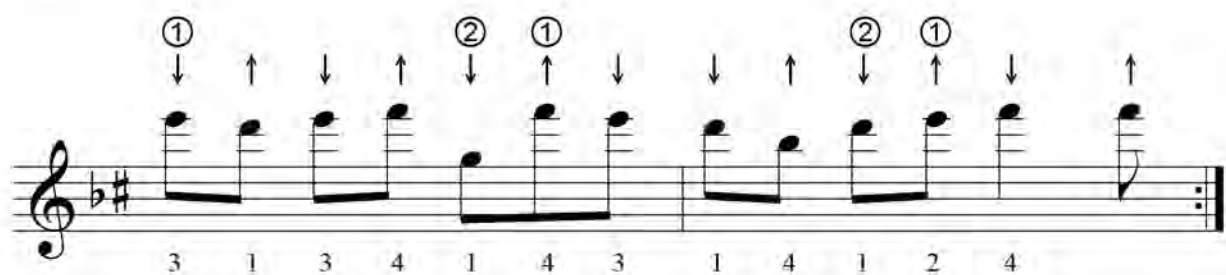
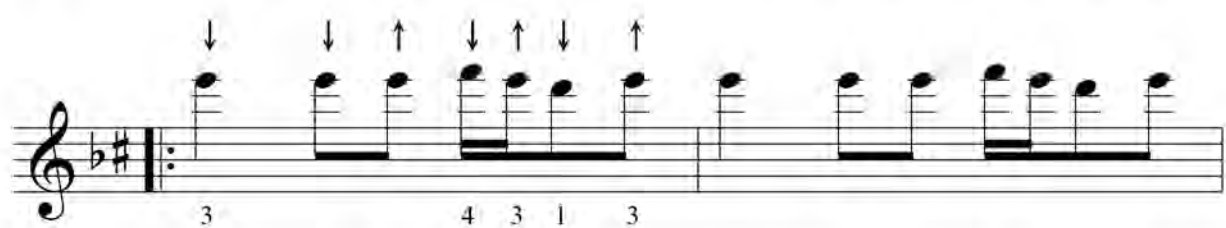
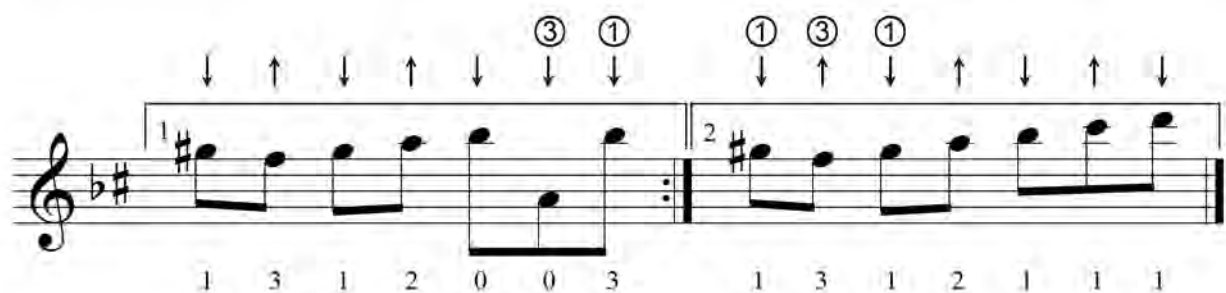
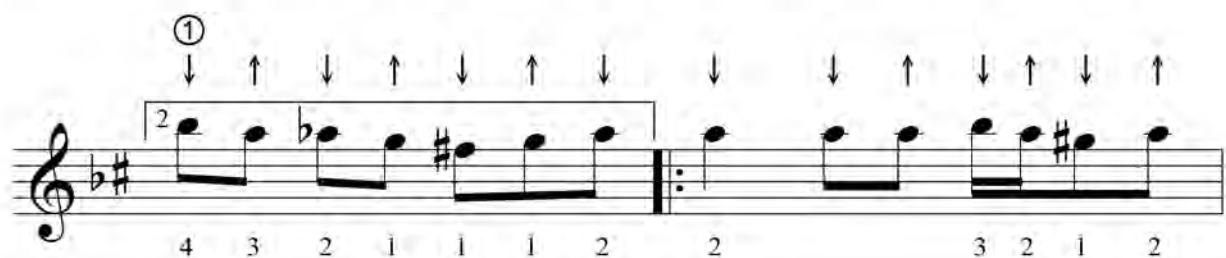
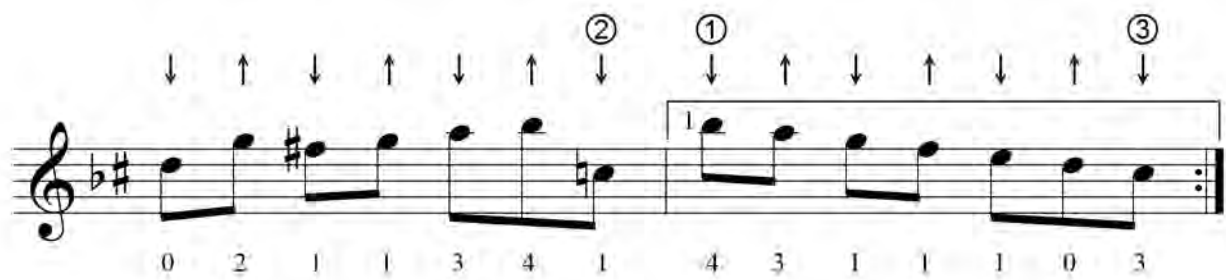
3 0 1 1 2 1 1

3 0 1 1 3 1 1 3 0 1 1 3 1 1

1 2 1 0 1 2 3 0 1 2 4

2 1 0 3 2 1 0

0 1 0 1 2 0 0 1 0

③ ① ③ ②

↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓

5 1 0 1 5 2 1 2 1 0 1

③ ① ③ ②

↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓

1 0 1 2 1 0 1 5 1 0 1 5 2 1 2 1 0 1

Başına Bağlamış Astar
(Silifke Zeybeği)
(Bağlama Düzeni)

e = 180

Yöre : Mersin
Kaynak : Cavit ERDEN
Düzenleyen : Erdal ERZİNCAN

The musical score is written in treble clef with a key signature of one flat and one sharp (B-flat and F-sharp). It consists of seven staves of music. The first staff is marked with a '3' and 'IV' below it. The second staff is marked with a '2' and a '3' below it. The third staff is marked with a '3' and a '3' below it. The fourth staff is marked with a '4' and a '3' below it. The fifth staff is marked with a '6' and a '2' below it. The sixth staff is marked with a '7' and a '0' below it. The seventh staff is marked with a '0' and a '1' below it. The score includes various fingerings and ornaments indicated by numbers and symbols above the notes.

The first exercise is written on a single staff in G major (one sharp). It consists of 15 notes: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), A4-G4 (beamed eighth notes), F#4 (quarter), E4 (quarter), D4 (half), C4 (half), B3 (quarter), A3 (quarter), G3 (quarter), F#3 (quarter), E3 (half), D3 (half), and C3 (half). Fingerings are indicated by numbers 1-3 above the notes. Bowing directions are indicated by arrows above the notes: down for G, A, B, F#, E, D, C, B, A, G, F#, E, and up for D, C, B, A, G, F#, E. The exercise is marked with a '3' at the end.

[illegible]

② ↓ V ③ ↓ V ① ↓ V ↓ ↑ ^ V ↑ ③ ↓ ↓ ↓ ^

1 2 5 3 1 2 3 5 2 5 5 3

IV

Measures 12-14: The piece concludes with a final melodic phrase in measure 14, marked with a double bar line and repeat dots. The notation includes a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature (C). The melody consists of eighth and quarter notes, with triplets indicated by a '3' and a slur over three notes in measures 12 and 13.

Dik Halay (Bağlama Düzeni)

Düzenleyen : Erdal ERZİNCAN

 $q = 200$ [illegible]

29

↓ V ↑ V ↑ ③ ① ↑ ↓ ^ ↑ ↓ ^ ↓ ↑ V

1 3 1 3 1 4 0

31

↓ V ↑ V ↓ V ↓ V V

1 1 3

33

↓ V ↓ V ↓ ↓ V ↑ V ↓ ^ ↓ ② ^ ↑

1 3 1 2 1 0

35

↓ ↓ ^ ↓ ↓ ^ ↑ ② ③ ② ↓ ↓

0 0

37

② ③ ② ↓ ^ ↓ ↑ ↓ ^ V ② ③

0 0

39

③ ② ③ ^ ↓ ↑ ↓ ^ ↓ ↑ ③ ②

0 1 4 0 1 2 5 2

53

③ ↓ ② ^ ↓ ↑ ^ ① ↓ ② V ↑ V ↓ ↑ V

0 0 0 2 5 | 0 | 4 0 2 5 0 2

(1)

55

③ ↓ ② ^ ↑ V ↓

57

② ↓ ^ ↓ ^ ↓ ↑ ↓

3

60

↓ ↑ ↓ V ↑ ↓ ↑ ↓ V ↓ V ↑

0 2 4 5 2 4 4 5

62

↓ ↓ ↓ ② ↓ ^ ↑ ① ↓ ② V ③ ↓ ^ ① ↓ ↑

0 0 0 2 5 0 (5)

64

↓ V ↓ ↓ ^ ↑ ↓ V ↓ ^

Gel Yanıma Gel
(Bozuk Düzen)

Yöre : Kırşehir
Kaynak : Neşet ERTAŞ
Düzenleyen : Erol PARLAK

q = 90

♩

↓ V ↑ V ↓ ^ ↑

5

2

↓ ↑ ↑ ↑

3

2 0 5

4

↓ V ↓ V ↓ ^ ↓ ^ ↑

5

6

3

8

10

↓ ^ ↓ ^ ↓ ^ ↓ ^ ↓ ^ ↓ ^ ↑

11

↓ ^ ↑ ↓ V ↓ V ↓ V ↓ V ↓ ^ ↓ ^ ↑

12

V V V V

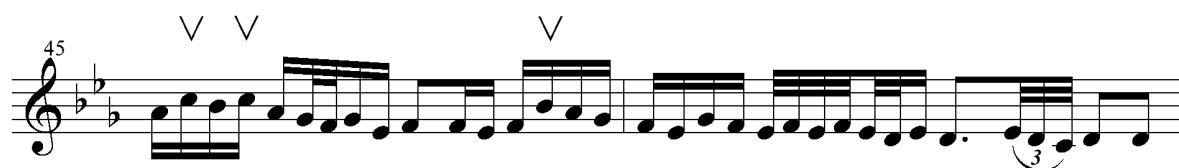
5

3

14

3

[illegible]

Erkan OĞUR

1954 yılında Ankara'da doğdu. Müzikle ilgilenmeye, çocukluğunun geçtiği Elazığ'da başladı. Keman ve bağlama öğrenmeye de o yıllarda yöneldi. Liseyi Ankara'da tamamladıktan sonra özellikle babasının isteği üzerine fizik-kimya öğrenimi görmek için Almanya'ya gitti.

1973 yılında gitar öğrenmeye başlayan Oğur, Doğu müziğindeki sesleri de kullanabilme gereksiniminden dolayı perdesiz gitarı yaparak dünya müziğine kazandırdı.

1980 yılında Türkiye'ye dönerek İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarına girdi. Eğitimini burada tamamlayan Erkan Oğur, askerlik dönüşü konservatuvarda ud dersleri verdi.

1989'da Amerika'ya giderek birçok sanatçıyla ağırlıklı Blues olmak üzere çalışmalar yaparak perdesiz gitarın Batı müziğine girmesini sağladı. Çalgı yapımı konusunda gerçekleştirdiği araştırma ve çalışmaların sonucunda geliştirdiği yeni çalgılarla müzik dünyamıza önemli katkılar sunmaktadır. Müzikteki arayışlarının yanında, çalgılardaki geliştirme çalışmalarını ülkemizin önde gelen bağlama yapımcılarından Kemal Eroğlu ile birlikte

sürdürmektedir.

Farklı tarzlarda müzik yapan, sayısız sanatçıya gitarı ve kopuzu ile eşlik eden Erkan Oğur, "Yazı Tura, Fuad, Anadolu Beşik, Hiç, Gülün Kokusu Vardı, Eşkuya, Bir Ömürlük Misafir, Fretless (Fuer und Eis-Cd), Sis, Perdesiz Gitarla Arayışlar" isimli albüm çalışmaları yapmıştır. Ulusal ve uluslararası sayısız konser veren sanatçı, Fahir Atakoğlu, İsmail Hakkı Demircioğlu ve Okan Murat Öztürk gibi birçok sanatçıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

Kopuzu ile halk müziği ve bağlamaya farklı bir duygu getiren sanatçı, birçok genç müzisyeni etkilemiş ve kopuz çalım tarzı ile önemli bir ekol olmuştur. Arı ve incelikli sanatı, kopuz çalımındaki ustalığı, müziğimize kazandırdığı nitelikli üslupla haklı bir saygınlığa kavuşmuştur.

Mütevazi kişiliği, sanatındaki derinliği ve müzikal dehasıyla Erkan Oğur, genç kuşaklar tarafından örnek alınacak önemli sanatçılarımızdan biridir.

(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki noktalı yerlere cümleyi bilgi yönüyle tamamlayan uygun kelimeleri yazınız.

1. Fiske tekniği çoğunlukla yurdumuzunbölgesinde görülür .
2. Flajole tekniğinin gösterimişeklindedir.

B. Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplandırınız.

1. Aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?
 - A) Bir çalgı için yazılan bir eseri başka bir çalgı ile seslendirmek yeni müzikal keşiflere olanak sağlar.
 - B) Bazı eserler bestelendikleri çalgılarda değil başka çalgılarda tanınmış ve sevilmiştir.
 - C) Çalgı müziği eserlerini icra edebilmek için belirli bir teknik yeterliliğe sahip olmak gerekir.
 - D) Çalgı müziği eserleri icracının teknik becerisini ve çalgının sahip olduğu müzikal güzellikleri göstermek için tasarlanmış sözsüz eserlerdir.
 - E) Bir çalgı için tasarlanmış hiçbir eser başka bir çalgı ile çalınmaz.
2. Aşağıdaki yargılardan doğru olanını işaretleyiniz.
 - A) El tekniği çalış biçimleri başka çalgılardan alınmıştır.
 - B) Bağlama için tasarlanmış çalgı müziği repertuarı yoktur.
 - C) Her çalgının kendine özgü bir çalım tekniği vardır ve bu teknikler çalgının biçimsel özelliklerinin yakın olmasından dolayı benzerlik gösterebilir.
 - D) Bağlamada uygulanan icra teknikleri her çalgıda uygulanabilir.
 - E) İcra biçimlerinin çeşitliliği çalgının müzikal yetersizliğini gösterir.

C. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Bir çalgı için yapılan fakat başka bir çalgıya aktarıldıktan sonra insanlar tarafından tanınan ve sevilen eserlerden örnekler veriniz.
2. Bir çalgı için tasarlanmış eseri farklı çalgılarla icra etmek çalgılara teknik açıdan katkı sağlar mı? Nedenlerini söyleyiniz.
3. Farklı müzik türlerine ait eserler çalmak müzikal açıdan ne gibi kazanımlar sağlar?
4. Bir çalgı için tasarlanmış eseri farklı çalgılarla icra etmeyi doğru buluyor musunuz? Neden?

2. Ünite

MIZRAP TEKNİĞİ ESERLERİN EL TEKNİĞİNE UYARLANIŞI

Mızrap Tekniğine Özgü Çalış Biçimlerinin
El Tekniğine Aktarımı,
Teknik Farklılıklar ve Benzerlikler

MIZRAP TEKNIĞİNE ÖZGÜ ÇALIŞ BİÇİMLERİNİN EL TEKNIĞİNE AKTARIMI, TEKNİK FARKLILIKLAR VE BENZERLİKLER

Hazırlık Çalışmaları

1. Mızrap tekniğine özgü olup el tekniğiyle icra edilen eserlerden bildiklerinizi söyleyiniz.
2. Mızrap tekniğine özgü olup el tekniğiyle icra edilen bir eserde tavır ve üslûp bakımından size göre ne gibi duyuş farklılıkları olduğunu söyleyiniz.

Araştırılma

- Mızrap tekniği ile icra edilen eserlerden el tekniğine aktarılan ve icra edilen eselerin neler olduğunu araştırınız (1. etkinliğe yönelik).
- Mızrap tekniği ile el tekniği arasındaki teknik benzerlik ve farklılıkları araştırınız (4. etkinliğe yönelik).

Tanımlama - Çözümleme - Uygulama

1. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgileri göz önünde bulundurarak mızrap tekniği ile icra edilen eserlerden el tekniğine aktarılan eserlerin neler olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız.

.....
.....
.....
.....

● Aşağıda verilen iki dizekli notaların alt dizeğine eserlerin mızrap tekniği ile çalınış biçimi, üst dizeğine ise eserlerin el tekniğine uyarlanmış biçimi yazılmıştır. Her eser için verilen iki çalış biçimini de bağlamanızla ayrı ayrı seslendiriniz.

Yayla Yolları

 $q = 180$

Yöre : Burdur
Kaynak : Ahmet YAMACI
El tekniği düzenleme : Erol PARLAK

148

① ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆ ② ∇ ∆ ② ∇ ∆ ∇ ∆ ∇ ∆

① ∇ ② ∇ ① ∆ ② ∇ ① ∇ ② ∇ ∆ ② ∇ ∆ ∇ ∆

3. Etkinlik

- Aşağıda verilen iki dizekli notaların alt dizeğine eserin mızrap tekniği ile çalınış biçimi yazılmıştır. Verilen müzik cümlesini el tekniğine uyarlayarak boş olan üst dizeğe yazınız.

1. Alıştırma

4. Etkinlik

● Yaptığınız araştırmalardan ve edindiğiniz bilgilerden hareketle mızrap tekniğini el tekniğine aktarırken tespit ettiğiniz benzerlik ve farklılıkları aşağıdaki tabloya yazınız.

Benzerlikler	Farklılıklar

Ahmet Gazi AYHAN

Ahmet Gazi Ayhan, 5 Mart 1921 yılında Kayseri'nin Endürlük köyünde doğdu. Henüz ilkokuldayken org ve kaval çalmayı öğrenen Ayhan, müzik çalışmalarına Kayseri Halkevinde başladı ve radyoda devam etti.

Hazır cevap kişiliği ve üstün mizah yeteneğinden dolayı hicivli şiirler, besteler ve derlemeler yapmıştır. 1945'te Ankara Radyosu Türk Halk Müziği Topluluğu'na bağlama sanatçısı olarak katılmış ve 1954 yılına kadar aynı kurumda çalışmıştır. Anadolu ve özellikle Kayseri türkülerini en iyi şekilde icra eden sanatçı çalıp söylemedeki icrası ile dikkat çekmiş, yurt içinde ve dışında pek çok fuar ve festivale katılarak 1951'de Milli Oyun ve Türküler Festivali'nde ödül almış, aynı yıl 12. Milletlerarası Müsteşrikler Kongresi'nde de birincilik madalyası kazanmıştır. 40 plağı ve 5 albümü olan Ayhan, Türkiye'deki pek çok festivalden şilt almış, Londra, Almanya, Hollanda, Avusturya, Yugoslavya, Beyrut ve İngiltere'de konserler vermiş, Türk Halk Müziği için pek çok derlemeler yapmıştır.

Kayseri'ye türkü derlemeye gelen Halil Bedii Yönetken ve Muzaffer Sarısözen, Kayseri'nin pek çok saz üstadları olmasına rağmen, tavır ve yorumu nedeniyle Kayseri türkülerini Ahmet Gazi Ayhan'dan derlemişlerdir.

Senelerce Ankara Halkevlerinde dersler veren, korolar kuran Ayhan, müzik meraklısı birçok kişiye ders vermiştir. Bunun yanısıra TSM'ye birçok eser kazandırmış, "Sevdaya Koşanlar Çabuk Yorulur" isimli muhayyer kürdi bestesini Zeki Müren, Perihan Boran gibi sanatçılar yorumlamışlardır. Ud, saksafon, keman, yaylı tambur, org gibi enstrümanları ustaca çalabilen Ayhan 1950 yılında Ankara Radyosu'ndan serbest çalışmak üzere ayrılmıştır. İleri görüşlü bir sanatçı olan Ayhan, yaşadığı dönemdeki teknik yetersizliklere rağmen büyük ekonomik yatırımlar yaparak çalışmalarını dinleyicilerine ulaştırabilmiştir.

"Doktor Civanım", "Gesi Bağları", "Yârim İstanbul'u Mesken mi Tuttun", "Bir Of Çeksem Karşıkı Dağlar Yıkılır", "Sabahın Seherinde Ben Düştüm Yollara" gibi pek çok türkünün bestecisi veya 'kaynak kişisi' olarak bir döneme damgasını vuran Ahmet Gazi Ayhan 9 Şubat 1987 yılında hayata gözlerini yumdu.

(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

A. Aşağıdaki soruyu cevaplandırınız.

1. Aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) El tekniği çalış biçimleri mızrap tekniğinden daha yenidir.
- B) El tekniği için tasarlanmış çalgı müziği repertuarı yoktur
- C) Her eser el tekniğine uyarlanabilir, uyarlamanın başarısı uyarlamayı yapan kişinin teknik yeterliliği ile ilgilidir.
- D) Ritim ve dizi yönünden uygun yapıda olan kimi eserler dışında diğer eserler el tekniğine uyarlanamaz.
- E) Bağlama mızrap tekniği ile çalınır, el tekniği bağlamaya özgü bir çalış biçimi değildir.

B. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Mızrap tekniğiyle çalınan bir eseri el tekniğiyle çalmak icra seviyemize ne gibi katkılar sağlar?
2. Mızrap tekniği çalış biçimi ve el tekniği uyarlamasıyla aynı derece ünlenmiş eserler nelerdir?

3. Ünite

EL TEKNİĞİ ESERLERİN MIZRAP TEKNİĞİNE UYARLANIŞI

El Tekniğine Özgü Çalış Biçimlerinin
Mızrap Tekniğine Aktarımı,
Teknik Farklılıklar ve Benzerlikler

EL TEKNİĞİNE ÖZGÜ ÇALIŞ BIÇIMLARININ MIZRAP TEKNİĞİNE AKTARIMI, TEKNİK FARKLILIKLAR VE BENZERLİKLER

Hazırlık Çalışmaları

1. El tekniği çalış biçimleri ile eser icra eden sanatçıları izleyebileceğiniz konser etkinliklerine katılarak sanatçıların hangi eserleri el tekniği ile çaldıklarını tespit ediniz. Ulaştığınız sonuçları arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. El tekniğine özgü olup mızrap tekniğiyle icra edilen eserlerden bildiklerinizi söyleyiniz.
3. El tekniğiyle çalınan bir eseri mızrap tekniğine aktarırken sizce nelere dikkat edilmesi gerekir

Araştırılma

- Geleneksel olarak el tekniği ile icra edilen eserlerden mızrap tekniğine aktarılan ve icra edilen eselerin neler olduğunu araştırınız (1. etkinliğe yönelik).

Tanımlama - Çözümleme - Uygulama

1. Etkinlik

- Araştırmalarınızdan edindiğiniz bilgileri göz önünde bulundurarak el tekniği ile icra edilen eserlerden mızrap tekniğine aktarılan eselerin neler olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız.

.....
.....
.....

Zekeriya BOZDAĞ

Zekeriya Bozdağ, 1930 yılında Kayseri'nin Bünyan ilçesi Hazarşah köyünde doğdu. İlköğrenimini bu köyde tamamladı. Ticaret yapan babasıyla ilkokuldan sonra Ankara'ya giden Zekeriya Bozdağ, Hasanoğlu Köy Enstitüsündeki arkadaşlarından etkilenecek bağlama çalmaya başlamıştır. Kayabaşı Halkevinde Mucip Arcıman'dan aldığı bağlama dersleriyle sanatını ilerletmiştir.

Zekeriya Bozdağ, daha sonraları, repertuarını geliştirmek için Ankara civarındaki köylerde derlemeler yapmıştır. "Madem Dilber Meylin Yok İdi Bende", "Kayaların Arını", "Hasta Düşüm Bir Odada Yatarım" isimli türküler bunlardan bazılarıdır.

Sanatında kısa zamanda ilerleme gösteren Zekeriya Bozdağ, hocası Mucip Arcıman aracılığı ile Muzaffer Sansözen'le tanışıp Ankara Radyosu'nda birçok müstakil solo programlar yapmıştır.

Bağlama çalmadaki ustalığı ile yaşadığı dönemde bir çok sanatçıyı etkilemiş olan Bozdağ, 1985 yılında hayata gözlerini yummuştur.

(Komisyon tarafından bu kitap için düzenlenmiştir.)

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Ülkemizin hangi bölgelerinde bağlama daha çok el tekniği ile icra edilir?
2. El tekniği ile icra edilen fakat sonradan mızrap tekniğine aktarılmış eserlerden üç tanesini söyleyiniz.
3. Temsil ettiği bölgelerinin müzik üretimlerini icra ederken el tekniğini çalış biçimlerini kullanan sanatçılardan üç tanesinin isimlerini söyleyiniz.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı Soyadı :

Tarih: .../.../.....

Sınıfı :

Numarası :

Bu çalışmada neler yaptım?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada neler öğrendim?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada başarılı olduğum bölümler:

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada en çok zorlandığım bölümler:

.....
.....
.....
.....

Çalışmamı yaparken beklemediğim nelerle karşılaştım?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmayı tekrar yapsaydım nasıl yapardım?

.....
.....
.....
.....

1. EK

ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU

Açıklama: Bu form, etkinlik süresince öğrencilerin, yapılan çalışmalara katılma düzeylerini gözlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı:

Adı Soyadı :

Öğrenci Nu. :

Sınıfı :

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
	1	2	3	4	5
I. DERSE HAZIRLIK					
1. Bilgi kaynaklarına nasıl ulaşacağını bilir.					
2. Ulaştığı kaynaklardan etkin bir biçimde yararlanır.					
3. Derse değişik yardımcı kaynaklarla gelir.					
4. Derse hazırlıklı gelir.					
Toplam					
II. ETKİNLİKLERE KATILMA					
1. Konu ile ilgili görüşlerini çekinmeksizin ifade eder.					
2. Görüşü sorulduğunda söyler.					
3. Yeni ve özgün sorular sorar.					
4. Belirttiği görüşler ve verdiği örnekler özgündür.					
5. Dersi iyi dinlediği izlenimi veren sorular sorar.					
Toplam					
III. İNCELEME - ARAŞTIRMA - GÖZLEM					
1. Bilgi toplamak için çeşitli kaynaklara başvurur.					
2. Kendisine verilen kaynaklarla yetinmeyip başka kaynaklar araştırır.					
3. İnceleme ve araştırma ödevlerini özenerek yapar.					
4. Gözlemlerini dikkatli bir şekilde yapar.					
5. Gözlemleri sonucunda mantıksal çıkarımlarda bulunur.					
6. Araştırma ve inceleme sonucunda genellemeler yapar.					
Toplam					
GENEL TOPLAM					

2. EK

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerlendiren Öğrencinin;

Grup Numarası :

Adı Soyadı : 1. Arkadaşının Adı Soyadı:

Sınıfı : 2. Arkadaşının Adı Soyadı:

Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman			Etkinliğin Başında			Etkinliğin Sonunda			Hiçbir Zaman		
	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım
Etkinliğe katılımda gönüllüdür.												
Görevini zamanında yerine getirir.												
Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.												
Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.												
Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.												
Ders araç-gereçlerini kullanırken dikkatli ve titizdir.												
Malzemeleri kullanırken israf etmez.												
Temiz, tertipli ve düzenli çalışır. (Kullandığı aletleri yerine koyar, kirllettiklerini temizler vb.)												
Sonuçları tartışırken anlaşılır, konuşur, konuşulanları anlar.												

3. EK

SÖZLÜK

A

- akort** : Tellerin istenen frekansa uyumlanması.
ayak : Halk müziğinde dizi, yürüyüş ve genel müzikal çatıyı ifade eden terim.

B

- bozlak** : Birçok bölgede görülmekle birlikte, özellikle İç Anadolu ve Güney Anadolu'da, Toroslar'da yaygın olan Avşar ve Türkmen oymaklarına ait bir uzun hava türü.
bozuk düzen : Bir tür bağlama akordu.

D

- divan** : Divan çağı ozanlarının koşuklarını belli bir düzene göre sıraladıkları yapıt.
düzen : Akord.

M

- makam** : Türk müziğinde bir şarkının işleniş biçimi.
mızrap : Tezene.
müstezat : Halk müziğinde kullanılan bir çeşit dizi ve düzene verilen ad.

O

- oyun havası** : Kendine ait bir oyunu olan Türk halk müziği biçimlerinden biri.

S

- serenler** : Burdur ili ve yöresine ait özel tezene vuruşu, başparmak boğması, kıvrak ve özel figürlerle yere çift diz vuruşu yapılarak oynanan değişik bir zeybek türüdür.

Ü

- üslup** : Sanatçının görüş, duyuş, anlayış ve anlatıştaki özelliği ya da bir türün, bir çağın kendine özgü anlatış biçimi, biçem, tarz, stil.

Y

- yonga** : Kesilen, yontulan veya rendelenen bir şeyden çıkan parça, kamga veya yontulmuş küçük odun parçaları, talaş.

KAYNAKÇA

Parlak Erol, **El ile Bağlama Çalma Şelpe Tekniği Metodu-1**, Ekin Yayınları, İstanbul, 2001.

Parlak Erol, **Türkiye'de El ile (Şelpe) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000.

TRT, **Türk Halk Müziği Repertuarı**.

TRT, **Türk Sanat Müziği Repertuarı**.

Yazım Klavuzu, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

İnternet Adresleri

www.kultur.gov.tr

www.meb.gov.tr

www.tdk.gov.tr